

**„ANDZOR ENGINEERING” ДОО
ДРУШТВО ЗА ПРОЈЕКТОВАЊЕ,
УРБАНИЗАМ И ЕКОЛОГИЈУ**

**ИВЕ АНДРИЋА бр.13, 21 000 НОВИ САД
Тел/факс: 021/ 63 64 317**

ПЛАН: **ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
ЗА ИЗГРАДЊУ ВИСОКОНАПОНСКОГ ВОДА
ЗА УВОЂЕЊЕ ПОСТОЈЕЋЕГ ДАЛЕКОВОДА ДВ110kV БР.
1183 ТС „ЧАЧАК 3“- ТС „ГОРЊИ МИЛАНОВАЦ“ У ТС
110/35/10 kV „ГОРЊИ МИЛАНОВАЦ 2“**

ЛОКАЦИЈА: **ГОРЊИ МИЛАНОВАЦ**

**НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ
ПЛАНА:** **Општинска управа општине Горњи Милановац,
Одељење за урбанизам, комунално-стамбене
И имовинско-правне послове
32 300 Горњи Милановац, Таковска бр. 2**

ИНВЕСТИТОР: **Електро mreжа Србије АД Београд,
Кнеза Милоша 11, Београд**

БРОЈ ЕЛАБОРАТА: **1184/22**

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА
ЖИВОТНУ СРЕДИНУ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
ЗА ИЗГРАДЊУ ВИСОКОНАПОНСКОГ ВОДА ЗА УВОЂЕЊЕ
ПОСТОЈЕЋЕГ ДАЛЕКОВОДА ДВ110kV БР. 1183 ТС „ЧАЧАК 3“-
ТС „ГОРЊИ МИЛАНОВАЦ“ У ТС 110/35/10 kV „ГОРЊИ
МИЛАНОВАЦ 2“**

АУТОР ИЗВЕШТАЈА: **Зоран Вукадиновић маст. инж. саоб.**

За "ANDZOR ENGINEERING" д.о.о.
директор:

andzor
ENGINEERING DOO
NOVI SAD

С А Д Р Ж А Ј

А) ОПШТА ДОКУМЕНТАЦИЈА

1. Извод о регистрацији привредног субјекта
2. Решење о одређивању одговорног пројектанта
3. Лиценца одговорног пројектанта
4. Листа сарадника
5. Одлука о приступању изради извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину плана детаљне регулације за изградњу високонапонског вода за увођење постојећег далековода ДВ 110 kV бр. 1183 ТС „Чачак 3“- ТС „Горњи Милановац“ у ТС 110/35/10 kV „Горњи Милановац 2“

Б) ТЕКСТУАЛНА ДОКУМЕНТАЦИЈА

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину плана детаљне регулације за изградњу високонапонског вода за увођење постојећег далековода ДВ 110 kV бр. 1183 ТС „Чачак 3“- ТС „Горњи Милановац“ у ТС 110/35/10 kV „Горњи Милановац 2“

A) ОПШТА ДОКУМЕНТАЦИЈА

8000051529736

**ИЗВОД О
РЕГИСТРАЦИЈИ
ПРИВРЕДНОГ СУБЈЕКТА**Република Србија
Агенција за привредне регистре**ОСНОВНИ ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТАК**

Матични / Регистарски број 20283467

СТАТУС

Статус привредног субјекта Активно привредно друштво

ПРАВНА ФОРМА

Правна форма Друштво са ограниченом одговорношћу

ПОСЛОВНО ИМЕПословно име DRUŠTVO ZA PROJEKTOVANJE, URBANIZAM I EKOLOGIJU
ANDZOR ENGINEERING DOO NOVI SAD

Скраћено пословно име ANDZOR ENGINEERING DOO NOVI SAD

ПОДАЦИ О АДРЕСАМА**Адреса седишта**

Општина Нови Сад - град

Место Нови Сад, Нови Сад - град

Улица Иве Андрића

Број и слово 13

Спрат, број стана и слово / /

ПОСЛОВНИ ПОДАЦИ**Подаци оснивања**

Датум оснивања 23. април 2007

Време трајања

Време трајања привредног субјекта Неограничено

Претежна делатност

Шифра делатности 7111

Назив делатности Архитектонска делатност

Остали идентификациони подаци

Порески Идентификациони Број (ПИБ) 104974964

Подаци од значаја за правни промет

Текући рачуни

275-0010221063390-83
285-2211209893233-52
285-2211000000362-61
840-0000011664763-44

Подаци о статусу / оснивачком акту

Не постоји обавеза овере измена оснивачког акта

Датум важећег статута

Датум важећег оснивачког акта

12. септембар 2016

Законски (статутарни) заступници**Физичка лица**

1. Име Презиме
ЈМБГ
Функција
Ограничење супотписом

Чланови / Сувласници**Подаци о члану**

Име и презиме
ЈМБГ

Подаци о капиталу**Новчани**

износ	датум
<input type="text" value="Уписан: 500,00 EUR"/>	<input type="text"/>
<input type="text" value="Уплаћен: 250,00 EUR, у противвредности од 20.257,53 RSD"/>	<input type="text" value="25. април 2007"/>

Сувласништво удела од износ(%)

Основни капитал друштва**Новчани**

износ датум

Уписан: 500,00 EUR

износ

датум

Уплаћен: 250,00 EUR, у противвредности од
20.257,53 RSD

25. април
2007

Регистратор, Миладин Маглов

**„ANDZOR ENGINEERING” ДОО
ДРУШТВО ЗА ПРОЈЕКТОВАЊЕ,
УРБАНИЗАМ И ЕКОЛОГИЈУ**

**ИВЕ АНДРИЋА бр.13, 21 000 НОВИ САД
Тел/факс: 021/ 63 64 317**

На основу Закона о планирању и изградњи („Сл. Гласник РС” бр. 72/2009, 81/2009 – испр, 64/2010 - одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - одлука УС, 50/2013 - одлука УС, 98/2013 - одлука УС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 -др. закон, 9/2020 и 52/2021) и Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 135/2004 и 88/2010) издаје се:

РЕШЕЊЕ

Којим се одређује **Зоран Вукадиновић дипл. инж. саоб.** за аутора извештаја:

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
ЗА ИЗГРАДЊУ ВИСОКОНАПОНСКОГ ВОДА ЗА УВОЂЕЊЕ ПОСТОЈЕЋЕГ
ДАЛЕКОВОДА ДВ110кV БР. 1183 ТС „ЧАЧАК 3“- ТС „ГОРЊИ МИЛАНОВАЦ“ У
ТС 110/35/10 кV „ГОРЊИ МИЛАНОВАЦ 2“**

Именовани аутор испуњава услове у погледу стручне спреме и праксе за израду наведеног пројекта.

За "ANDZOR ENGINEERING" д.о.о.
директор:

andzor
ENGINEERING DOO
NOVI SAD

Мај 2022. године, Нови Сад

ИНЖЕЊЕРСКА КОМОРА СРБИЈЕ

ЛИЦЕНЦА

ОДГОВОРНОГ УРБАНИСТЕ

На основу Закона о планирању и изградњи и
Статута Инжењерске коморе Србије

УПРАВНИ ОДБОР ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ
утврђује да је

Зоран Б. Вукадиновић

дипломирани инжењер саобраћаја

ЈМБ 2709979800122

одговорни урбаниста

за руковођење изradом урбанистичких планова за саобраћајнице

Број лиценце

202 1373 13

У Београду,
25. априла 2013. године

ПРЕДСЕДНИК КОМОРЕ

Милован Главошевић

дипл. инж. ел.

ИНЖЕЊЕРСКА КОМОРА СРБИЈЕ

ЛИЦЕНЦА

ОДГОВОРНОГ ПРОЈЕКТАНТА

На основу Закона о планирању и изградњи и
Статута Инжењерске коморе Србије

УПРАВНИ ОДБОР ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ
утврђује да је

Зоран Б. Вукадиновић

дипломирани инжењер саобраћаја
ЈМБ 2709979800122

одговорни пројектант
саобраћаја и саобраћајне сигнализације

Број лиценце

370 J467 10

У Београду,
18. новембра 2010. године

ПРЕДСЕДНИК КОМОРЕ

Проф. др Драгослав Шумарац
дипл. грађ, инж.

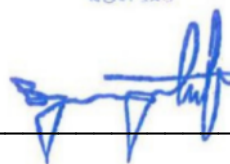
**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ ПЛАНА
ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ИЗГРАДЊУ ВИСОКОНАПОНСКОГ ВОДА ЗА
УВОЂЕЊЕ ПОСТОЈЕЋЕГ ДАЛЕКОВОДА ДВ110kV БР. 1183 ТС „ЧАЧАК 3“- ТС
„ГОРЊИ МИЛАНОВАЦ“ У ТС 110/35/10 kV „ГОРЊИ МИЛАНОВАЦ 2“**

ЛИСТА САРАДНИКА

Инвеститор:	Електро mreжа Србије АД Београд, Кнеза Милоша 11, Београд
Обрађивач:	„ANDZOR ENGINEERING“ ДОО – Нови Сад
Директор:	ЗОРАН ВУКАДИНОВИЋ, маг. инж. саоб.
Аутор извештаја:	ЗОРАН ВУКАДИНОВИЋ, маг. инж. саоб.
Сарадници:	АНА ВИРИЈЕВИЋ, дипл. инж. арх. СМИЉАНА ДРАГИЋЕВИЋ, маг. инж. арх. СТЕФАНА СТАНИСАВЉЕВИЋ, мастер пр.план. СВЕТЛАНА БАЈЦ, дипл. инж. грађ. ИГОР ЈЕЛИЋ, мастер инж. арх.

Директор:

andzor
ENGINEERING DOO
NOVI SAD 2

Мај 2022. године, Нови Сад

73.

На основу члана 69. Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 72/2009, 81/2009 - испр., 64/2010 - одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - одлука УС, 50/2013 - одлука УС, 98/2013 - одлука УС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 - др. закон, 9/2020 и 52/2021), члана 49. Закона о основама својинско-правних односа ("Службени лист СФРЈ" бр. 6/80 и 36/90, "Службени лист СРЈ" бр. 29/96 и "Службени гласник РС", бр. 115/2005 - др. закон) члана 99. Закона о општем управном поступку ("Службени гласник РС", бр. 18/2016 и 95/2018 - аутентично тумачење), чл. 40. Статута општине Горњи Милановац („Службени гласник општине Горњи Милановац“ бр. 3/19) и чл. 143. Пословника о раду Скупштине Општине Горњи Милановац („Сл. Гласник општине Горњи Милановац“, бр. 17/13), Скупштина Општине Горњи Милановац на седници одржаној 10.09.2021. 2021. године доноси:

О Д Л У К У

И ДАЈЕ СЕ сагласност Општинској управи општине Горњи Милановац да са власником земљишта - титуларом послужног добра закључи Поравнање - споразум о накнади штете и установљавању стварне службености пролаза и постављања канализационог вода преко к.п. бр. 436/2, 437/1 и 437/2 КО Неваде, као послужног добра, у корист Општине Горњи Милановац.

И Ова Одлука ступа на правну снагу осмог дана од објављивања у „Службеном гласнику општине Горњи Милановац“.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ ГОРЊИ МИЛАНОВАЦ

Број: 2-06-60/2021

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
Лазар Николић с.р.**74.**

На основу чл. 46. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник Републике Србије“ бр. 72/2009, 81/2009-исправка, 64/2010 - одлука УС и 24/2011, 121/2012, 42/2013-одлука УС и 50/2013-одлука УС, 98/2013-одлука УС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019, 9/2020 и 52/21), члана 40. став 1 тачка 5. и члана 145. Статута општине Горњи Милановац („Службени гласник општине Горњи Милановац“ бр. 3/2019) и члана 143. Пословника о раду Скупштине општине Горњи Милановац („Службени гласник општине Горњи Милановац“ бр. 17/2013), Скупштина општине Горњи Милановац, на седници одржаној 10.09.2021. године, донела је

**ОДЛУКУ О ПРИСТУПАЊУ ИЗРАДИ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
ЗА ИЗГРАДЊУ ВИСОКОНАПОНСКОГ ВОДА ЗА УВОЂЕЊЕ
ПОСТОЈЕЋЕГ ДВ 110 kV БР. 1183 ТС “ЧАЧАК 3” – ТС ГОРЊИ МИЛАНОВАЦ”
У ТС 110/35/10 kV “ГОРЊИ МИЛАНОВАЦ 2”****Члан 1.**

Приступа се изради Плана детаљне регулације за изградњу високонапонског вода за увођење постојећег ДВ 110 kV бр. 1183 ТС “Чачак 3” – ТС Горњи Милановац” у ТС 110/35/10 kV “Горњи Милановац 2” - (у даљем тексту: План).

Члан 2.

План се разрађује за подручје површине од око 28,0 ha. Планирана је изградња два једносистемска вода, по принципу “улаз – излаз”, напонског нивоа 110kV, на релацији од постојећег далековода ДВ 110 kV број 1183 ТС “Чачак 3” – ТС Горњи Милановац” до ТС 110/35 kV “Горњи Милановац 2”, дужине око 2x2 km.

Оквирном (прелиминарном) границом Плана обухваћени су делови катастарских општине Горњи Милановац и Луњевица. У граници обухвата Плана је траса далековода, за заштитним појасом, просечне ширине од око 60 m (2x30 m), дужине око 2x2 km, оквирног планског обухвата од око 28,0 ha.

У оквирној граници обухвата Плана, налазе се:

1. целе к.п.бр. 50039/1 и 50139/1 КО Горњи Милановац;
2. делови к.п.бр. 50039/2, 50151/2, 50404/1, 50404/2, 50405, 50407/3, 50416, 50417, 50418/4, 50418/5, 50419, 50422/1, 50422/5, 50422/6, 50422/7, 51833/1 и 51834 КО Горњи Милановац;
3. целе к.п.бр. 457/2, 480/2, 480/3, 483/1 и 578/2 КО Луњевица;
4. делови к.п.бр. 267/1, 267/2, 267/3, 270/1, 271, 272, 273, 313, 314/4, 443, 454, 455, 456/1, 456/2, 457/1, 457/3, 458, 459, 476, 479/1, 479/2, 479/3, 479/4, 479/5, 480/1, 480/4, 481/2, 483/2, 489/1, 489/2, 490/2, 491, 492, 506, 507/1, 507/3, 509/4, 510/3, 543, 545, 546/1, 546/4, 550, 555, 551/1, 566, 567, 568, 569, 571/1, 572, 573, 575, 576, 578/1, 579/1, 579/2, 586, 587, 588/3, 589, 591, 592, 594, 595/2, 688, 690, 691, 692, 693/1, 693/2, 698, 699, 700, 701, 703, 705, 706, 708/1, 708/2, 711/1, 711/2, 712, 714, 1814/2, 1826, 1835, 1836, 1851, 1852 и 1870/2 КО Луњевица.

Граница Плана детаљне регулације је дефинисана као оквирна (прелиминарна), а коначна граница планског подручја дефинисаће се приликом припреме нацрта планског документа.

Члан 3.

Плански основ за израду представља Просторни план општине Горњи Милановац („Службени гласник општине Горњи Милановац“ број 5/12) и План генералне регулације за насељено место Горњи Милановац “Горњи Милановац 2015.” (“Службени гласник општине Горњи Милановац”, број 18/2013 и 17/2017).

Изградња планираног далековода, као линијског инфраструктурног објекта је у складу са планском документацијом ширег подручја и по хијерархији вишег реда.

За потребе Плана детаљне регулације, прибавиће се ажурне катастарске подлоге од надлежног РГЗ-СКН Горњи Милановац.

Члан 4.

Планирање, уређење и коришћење простора засниваће се на начелима уређења и коришћења простора, утврђеним у чл. 3. Закона о планирању и изградњи и другој законодавној регулативи.

Члан 5.

Основни циљ израде овог Плана детаљне регулације је утврђивање правила уређења и грађења, односно стварање планског основа за:

- утврђивање површине јавне намене, односно доношења решења о утврђивању јавног интереса;
- издавање одговарајућих дозвола, у складу са смерницама из планова ширег подручја, локационим условима и условима надлежних институција.

Члан 6.

Планом ће се разрадити трасе далековода са заштитним појасом, у коме се утврђују посебна правила и услови коришћења и уређења простора у циљу обезбеђења несметаног функционисања електроенергетског објекта, далековода 110 kV и заштите окружења.

Члан 7.

Рок за израду материјала за рани јавни увид износи 60 дана од дана доношења Одлуке о изради Плана, а рок за израду нацрта плана износи 120 дана од дана завршетка фазе раног јавног увида, не урачунавајући време потребно за спровођење законске процедуре.

Члан 8.

Средства за израду Плана детаљне регулације сноси Акционарско друштво “Електромрежа Србије”, Београд, Кнеза Милоша бр. 11.

Носилац израде је Општинска управа општине Горњи Милановац, Одељење урбанизам, комунално-стамбене и имовинско-правне послове.

Члан 9.

Нацрт Плана биће изложен на јавни увид, након обављене стручне контроле од стране Комисије за планове. Подаци о начину излагања на јавни увид биће објављени у дневном и локалном листу.

Оглашавање јавног увида и трајање обавиће се у складу са Законом о планирању и изградњи.

Члан 10.

Не приступа се изради стратешке процене утицаја Плана на животну средину, на основу претходно утврђених критеријума и Одлуке, коју је донео орган надлежан за припрему плана и програма, по претходно прибављеном мишљењу органа надлежног за послове заштите животне средине

Члан 11.

План детаљне регулације израдиће се у осам (8) истоветних примерка.

Члан 12.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику општине Горњи Милановац“.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ ГОРЊИ МИЛАНОВАЦ

Број: 2-06-60/2021

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
Лазар Николић с.р.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИНА ГОРЊИ МИЛАНОВАЦ
ОПШТИНСКА УПРАВА
Одељења за урбанизам, комунално-стамбене
и имовинско-правне послове
Број: 4-02-350-251/2021
Датум: 02.08.2021.год.

РЕШЕЊЕ
О ПРИСТУПАЊУ ИЗРАДИ ИЗВЕШТАЈА О СТРАТЕШКОЈ
ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
за изградњу високонапонског вода за увођење
постојећег ДВ 110 kV бр. 1183 ТС “Чачак 3” – ТС Горњи Милановац”
у ТС 110/35/10 kV “Горњи Милановац 2”

1. Приступа се изради Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину Плана детаљне регулације за изградњу високонапонског вода за увођење постојећег ДВ 110 kV бр. 1183 ТС “Чачак 3” – ТС Горњи Милановац” у ТС 110/35/10 kV “Горњи Милановац 2”.

2. У оквиру Стратешке процене утицаја на животну средину разматраће се постојеће стање животне средине на подручју обухваћеном планом, значај и карактеристике Плана, карактеристике утицаја планираних садржаја на микро и макро локацију и друга питања и проблеми заштите животне средине, у складу са критеријумима за одређивање могућих значајних утицаја плана на животну средину, а узимајући у обзир планиране намене.

3. Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину Плана детаљне регулације за изградњу високонапонског вода за увођење постојећег ДВ 110 kV бр. 1183 ТС “Чачак 3” – ТС Горњи Милановац” у ТС 110/35/10 kV “Горњи Милановац 2”, садржаће елементе утврђене у члану 12. став 2. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“ бр. 135/04 и 88/10) и то:

полазне основе стратешке процене;

општи и посебни циљеви стратешке процене и избор индикатора;

процена могућих утицаја са описом мера предвиђених за смањење негативних утицаја на животну средину;

смернице за процену утицаја пројекта на животну средину;

програма праћења стања животне средине у току спровођења плана (мониторинг);

приказ коришћене методологије и тешкоће у изради стратешке процене;

приказ начина одлучивања, опис разлога одлучујућих за избор датог плана и програма са аспекта разматраних варијантних решења и приказ начина на који су питања животне средине укључена у план;

закључке до којих се дошло током израде Извештаја о стратешкој процени представљена начин разумљив јавности;

друге податке од значаја за стратешку процену.

У оквиру полазних основа стратешке процене утврдиће се постојеће стање и квалитет чинилаца животне средине (ваздух, вода, земљиште) у границама предметног Плана.

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину предметног Плана део је документације која се прилаже уз План.

4. Носиоца израде Извештаја о стратешкој процени одредиће Акционарско друштво “Електромрежа Србије”, Београд, Кнеза Милоша бр. 11, које сноси све трошкове.

Носилац израде ће дефинисати методологију и састав стручног тима за израду Извештаја о стратешкој процени и дужан је да исти изради паралелно са израдом Плана детаљне регулације за изградњу високонапонског вода за увођење постојећег ДВ 110 kV бр. 1183 ТС “Чачак 3” – ТС Горњи Милановац” у ТС 110/35/10 kV “Горњи Милановац 2”.

5. У току израде Извештаја о стратешкој процени утицаја плана, биће обављена сарадња са свим надлежним и заинтересованим органима и организацијама које имају интерес у доношењу одлука које се односе на заштиту животне средине. Извештај о стратешкој процени утицаја биће изложен на јавни увид заједно са јавним увидом у Нацрт плана, сходно члану 19. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 135/04 и 88/10).

6. Ово Решење чини саставни део Одлуке о изради Плана детаљне регулације изградњу високонапонског вода за увођење постојећег ДВ 110 kV бр. 1183 ТС “Чачак 3” – ТС Горњи Милановац” у ТС 110/35/10 kV “Горњи Милановац 2”.

Образложење

Изради предметног Плана приступиће се на основу Одлуке о приступању изради Плана детаљне регулације изградњу високонапонског вода за увођење постојећег ДВ 110 kV бр. 1183 ТС “Чачак 3” – ТС Горњи Милановац” у ТС 110/35/10 kV “Горњи Милановац 2”.

На основу члана 5. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“ број 135/04 и 88/10), Одељење за урбанизам, комунално-стамбене и имовинско-правне послове, у поступку доношења овог Решења, имајући у виду територију плана, планиране намене, чињеницу да су планирани будући развојни пројекти одређени прописима којима се уређују процена утицаја на животну средину, утврдило је да предметни план детаљне регулације представља оквир за одобравање будућих развојних пројеката и подлеже обавези стратешке процене утицаја на животну средину у смислу члана 5. став 1. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 135/04 и 88/10).

Извештај о стратешкој процени утицаја садржаће елементе члана 12. став 2. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“ бр. 135/04 и 88/10).

Сходно члану 11. став 1. и 2. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 135/04 и 88/10) дана 18.06.2021. године, Одељење за урбанизам, комунално-стамбене и имовинско-правне послове, доставило је Предлог решења о приступању изради Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину предметног плана Органу надлежном за послове заштите животне средине.

У прописаном року, а у складу са чланом 11. став 3. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 135/04 и 88/10), пристигло је мишљење од Органа надлежног за послове заштите животне средине, који се сагласио са садржином предложеног решења.

На основу наведеног, а узимајући у обзир достављено мишљење, Одељење за имовинско-правне послове, урбанизам и стамбено-комуналне послове донело је Решење, као у диспозитиву.

**НАЧЕЛНИК ОДЕЉЕЊА ЗА УРБАНИЗАМ,
КОМУНАЛНО-СТАМБЕНЕ И ИМОВИНСКО**

ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ

Зоран Дрињаковић

НАЧЕЛНИК ОПШТИНСКЕ УПРАВЕ

Дејан Вељовић с.р.

Б) ТЕКСТУАЛНА ДОКУМЕНТАЦИЈА

САДРЖАЈ

I ОСНОВНЕ ПОСТАВКЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА	3
1. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ	3
2. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА	4
2.1. ПОВОД, ПРЕДМЕТ И РАЗЛОГ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПЛАНА.....	4
2.2. ПРАВНИ ОСНОВ за израду плана и стратешке процене.....	6
2.3. ПЛАНСКИ ОСНОВ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА.....	8
2.4. ОБУХВАТ ПЛАНА и грађевинског подручја.....	8
2.4.1.Опис границе и обухвата Плана.....	9
2.4.2.Опис границе обухвата грађевинског подручја.....	9
2.5. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПЛАНА.....	9
2.5.1. Садржај Плана.....	9
2.5.2. Циљеви Плана.....	10
3. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	11
4. КОНЦЕПЦИЈА УРЕЂЕЊА И ИЗГРАДЊЕ ПРОСТОРА	12
5. НАМЕНА ПОВРШИНА И ОБЈЕКТА	13
6. РАДОВИ НА ИЗГРАДЊИ	14
7. ПРИСТУП ГРАДИЛИШТУ ДАЛЕКОВОДА	15
8. ПУШТАЊЕ ОБЈЕКТА У ПОГОН	15
9. ПОГОН И ОДРЖАВАЊЕ	15
10. ПРЕСТАНАК РАДА И УКИДАЊЕ ДАЛЕКОВОДА	16
11. КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПОЈЕДИНИМ ОБЛАСТИМА КОЈЕ МОГУ БИТИ ИЗЛОЖЕНЕ НЕГАТИВНОМ УТИЦАЈУ и РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПРОСТОРНОМ ПЛАНУ	16
12. ПРИКАЗ ПРИПРЕМЉЕНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА, НАЈПОВОЉНИЈЕ ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ СА СТАНОВИШТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ У СЛУЧАЈУ НЕРЕАЛИЗОВАЊА ПЛАНА	19
13. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА БИТНЕ СА СТАНОВИШТА ЦИЉЕВА И ПРОЦЕНЕ МОГУЋИХ УТИЦАЈА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА	20
II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА	21
1. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИНДИКАТОРИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА.....	21
2. КОМПАТИБИЛНОСТ ЦИЉЕВА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА СА ЦИЉЕВИМА ПЛАНА.....	22
III ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	24
1. ПРИКАЗ ПРОЦЕЊЕНИХ УТИЦАЈА ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА И ОПИС МЕРА ЗА СПРЕЧАВАЊЕ И ОГРАНИЧАВАЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА И УВЕЋАЊЕ ПОЗИТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ.....	24
2. ПРИКАЗ ПРОЦЕЊЕНИХ УТИЦАЈА ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА И ПОРЕЂЕЊЕ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА И ПРИКАЗ РАЗЛОГА ЗА ИЗБОР НАЈПОВОЉНИЈЕГ РЕШЕЊА.....	26
3. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ.....	29
3.1. УТИЦАЈ ИЗГРАДЊЕ ДАЛЕКОВОДА НА ВАЗДУХ.....	29
3.2. УТИЦАЈ ИЗГРАДЕ ДАЛЕКОВОДА НА ХИДРОЛОШКЕ КАТАКТЕРИСТИКЕ.....	31
3.3. УТИЦАЈ ИЗГРАДЊЕ ДАЛЕКОВОДА НА ЗЕМЉИШТА.....	32
3.4. УТИЦАЈ БУКЕ И ВИБРАЦИЈА.....	32
3.5. ВИЗУЕЛНИ ЕФЕКТИ И УТИЦАЈ ИЗГРАДЊЕ ДАЛЕКОВОДА НА ПЕЈЗАЖ.....	36
3.6. ЕВАЛУАЦИЈА КАРАКТЕРИСТИКА И ЗНАЧАЈА УТИЦАЈА ПЛАНСКИХ РЕШЕЊА.....	37
4. ОПИС МЕРА ЗА СПРЕЧАВАЊЕ И ОГРАНИЧАВАЊЕ НЕГАТИВНИХ, ОДНОСНО УВЕЋАЊЕ ПОЗИТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ.....	44
Корона је ефекат који код далековода врло високих напона због велике вредности електричног поља и пробоја ваздуха на површини проводника доводи до појаве буке у околини слично пуцкетању или зујању. За далековооде напонског нивоа који је мањи од 345 kV ниво буке услед короне је занемарљив	44
4.1. МЕРЕ СПРЕЧАВАЊА И ОГРАНИЧАВАЊА НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА ТОКОМ ПРОЈЕКТОВАЊА.....	45
4.2. МЕРЕ ЗА СПРЕЧАВАЊЕ И ОГРАНИЧАВАЊЕ НЕГАТИВНИЦ УТИЦАЈА ТОКОМ ИЗГРАДЊЕ.....	45
4.2.1. Опште мере током изградње.....	45
4.2.2. Мере за минимизацију негативних утицаја на заштићена подручја.....	45
4.2.3. Мере за спречавање и ограничавање негативних утицаја на заштићена културна добра.....	46
4.2.4. Мере за заштиту од елементарних непогода и акцидената.....	47
4.2.5. Мере заштите животне средине и здравља становништва.....	48
IV СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОЦЕНА УТИЦАЈА НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА	51
1. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА.....	51
2. ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОЈЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ.....	51
V ПРОГРАМ ПРАЂЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	52
VI ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА	55
1. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ.....	55

VII ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА.....	59
1. ПРИКАЗ РАЗЛОГА ЗА ИЗБОР ОДГОВАРАЈУЋИХ ПЛАНСКИХ РЕШЕЊА ТОКОМ РАЗМАТРАЊА ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА И ПРИКАЗ НАЧИНА НА КОЈИ СУ ПЛАНСКА РЕШЕЊА УСКЛАЂЕНА СА ЗАШТИТОМ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ.....	59
VIII ЗАКЉУЧЦИ ДО КОЈИХ СЕ ДОШЛО ТОКОМ ИЗРАДЕ ИЗВЕШТАЈА О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ.....	61
IX ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ.....	62

I ОСНОВНЕ ПОСТАВКЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА

1. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник Републике Србије“, бр. 135/04 и 88/10) утврђена је обавеза да се стратешка процена утицаја на животну средину врши и за планове у области просторног и урбанистичког планирања. Законом су утврђени услови, начин и поступак вршења процене утицаја планова на животну средину, у циљу обезбеђивања заштите животне средине и унапређивања одрживог развоја, интегрисањем основних начела заштите животне средине у поступак припреме и усвајања планског документа.

Изради планског документа се приступило на основу иницијативе Акционарског друштва “Електроурежа Србије”, које је, у складу са стратегијама развоја енергетског система Републике Србије и инвестиционим плановима, отпочело активности на реализацији енергетског пројекта увођења ДВ 110 kV бр. 1183 ТС “Чачак 3” - ТС “Горњи Милановац” у ТС “Горњи Милановац 2”.

Изради Плана детаљне регулације се приступило на основу Одлуке о приступању изради Плана детаљне регулације за изградњу високонапонског вода за увођење постојећег ДВ 110 kV бр. 1183 ТС “Чачак 3” – ТС “Горњи Милановац” у ТС 110/35/10 kV “Горњи Милановац 2”, која је објављена у “Службеном гласнику општине Горњи Милановац”, број 19/21 (у даљем тексту: План). Основ за израду извештаја о стратешкој процени утицаја овог планског документа представља Решење о приступању изради извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину плана детаљне регулације за изградњу високонапонског вода за увођење постојећег ДВ 110 kV бр. 1183 ТС “Чачак 3” – ТС “Горњи Милановац” у ТС 110/35/10 kV “Горњи Милановац 2” бр. 4-02-350-251/2021 од 2.8.2021. године.

Извештајем о стратешкој процени су, на основу мултидисциплинарног начина рада, вредновани и процењени могући утицаји на животну средину до којих може доћи имплементацијом плана и дат је предлог мера за смањење негативних утицаја на животну средину.

2. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА

2.1. ПОВОД, ПРЕДМЕТ И РАЗЛОГ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПЛАНА

Стратешка процена је процес којим се интегришу циљеви и принципи одрживог развоја у плановима, с циљем избегавања, спречавања или ограничења негативних утицаја на животну средину, здравље људи, биодиверзитет, природна, културна и друга створена добра.

Непосредан повод за израду Извештаја о стратешкој процени утицаја је обавеза произашла из Решења да се израђује стратешка процена утицаја предметног Плана на животну средину, која је саставни део Одлуке о изради Плана.

Стратешка процена утицаја планова на животну средину ради се у циљу обезбеђивања заштите животне средине и унапређивања одрживог развоја интегрисањем основних начела заштите животне средине у поступак припреме и усвајања планова и програма.

Одредбама члана 35. Закона о заштити животне средине одређено је да се "Стратешка процена утицаја на животну средину ради за планове, програме и основе у области просторног и урбанистичког планирања или коришћења земљишта, енергетике, индустрије, саобраћаја, управљања отпадом, управљања водама и других области и саставни је део плана, односно програма или основе". Стратешка процена утицаја на животну средину мора бити усклађена са другим проценама утицаја на животну средину, као и са плановима и програмима заштите животне средине и врши се у складу са поступком прописаним посебним законом, односно, Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину.

На основу члана 4. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, утврђују се основна начела стратешке процене, и то:

1. Начело одрживог развоја – одрживи развој јесте усклађен систем техничко-технолошких, економских и друштвених активности у укупном развоју у коме се на принципима економичности и разумности користе природне и створене вредности са циљем да се сачува и унапреди квалитет животне средине за садашње и будуће генерације. Разматрањем и укључивањем битних аспеката животне средине у припрему и усвајање одређених планова и програма и утврђивањем услова за очување вредности природних ресурса и добара, предела, биолошке разноврсности, дивљих и биљних животињских врста и аутохтоних екосистема, односно рационалним коришћењем природних ресурса доприноси се циљевима одрживог развоја.

2. Начело интегралности – политика заштите животне средине која се реализује доношењем планова и програма заснива се на укључивању услова заштите животне средине, односно очувања и одрживог коришћења биолошке разноврсности у одговарајуће секторске и међусекторске планове и програме.

3. Начело предострожности – свака активност мора бити спроведена на начин да се спрече или смање негативни утицаји одређених планова и програма на животну средину пре њиховог усвајања, обезбеди рационално коришћење природних ресурса и сведе на минимум ризик по здравље људи, животну средину и материјална добра.

4. Начело хијерархије и координације – процена утицаја планова и програма врши се на различитим хијерархијским нивоима на којима се доносе планови и програми. У поступку стратешке процене планова и програма повећани степен транспарентности у одлучивању обезбеђују се узајамном координацијом надлежних и заинтересованих органа у поступку давања сагласности на стратешку процену, кроз консултације, односно обавештавања и давања мишљења на план и програм.

5. Начело јавности – у циљу информисања јавности о одређеним плановима и програмима и о њиховом могућем утицају на животну средину, као и у циљу обезбеђења пуне отворености поступка припреме и доношења или усвајања планова и програма, јавност мора, пре доношења било какве одлуке, као и после усвајања плана и програма, имати приступ информацијама које се односе на те планове и програме или њихове измене.

Извештај о стратешкој процени је документ којим се описују, вреднују и процењују могући значајни утицаји на животну средину до којих може доћи имплементацијом плана и програма и којим се одређују мере за смањење негативних утицаја на животну средину.

Према члану 12. Закона о стратешкој процени утицаја, Извештај садржи нарочито:

Полазне основе стратешке процене;

- Преглед карактеристика и оцена стања животне средине у подручју плана;
- Опште и посебне циљеве стратешке процене и избор индикатора;
- Процену могућих значајних утицаја на животну средину;
- Опис мера предвиђених за смањење негативних утицаја;
- Смернице за израду процена утицаја на нижим хијерархијским нивоима;
- Програм праћења стања животне средине у току спровођења плана;
- Приказ коришћене методологије и тешкоће у изради стратешке процене;
- Приказ начина одлучивања;
- Закључке стратешке процене утицаја и друге податке од значаја за стратешку процену.

Стратешка процена утицаја животну средину је процес који треба да интегрише циљеве и принципе одрживог развоја у просторним и урбанистичким плановима уважавајући при томе потребу да се избегну или ограниче негативни утицаји на животну средину и на здравље и добробит становништва. Значај стратешке процене утицаја на животну средину огледа се у томе што:

- обрађује питања и утицаје ширег значаја, који се не могу поделити на пројекте, на пример - кумулативни и социјални ефекти;
- помаже да се провери повољност различитих варијанти развојних концепата;
- избегава ограничења која се појављују када се врши процена утицаја на животну средину већ дефинисаног пројекта; и
- утврђује одговарајући контекст за анализу утицаја конкретних пројеката, укључујући и претходну идентификацију проблема и утицаја који заслужују детаљније истраживање, итд.

Стратешка процена утицаја планских докумената представља значајан инструмент заштите животне средине, тако што се у почетним фазама доношења одлука о будућем развоју простора укључују питања заштите животне средине. Наведени процес резултира претходним усаглашавањем развојних интереса и интереса заштите простора.

Стратешком проценом обезбеђује се виши ниво заштите животне средине и интеграције захтева заштите и развојних потреба и интереса, уграђивањем начела и циљева заштите у планске документе у циљу достизања одрживог развоја. Стратешком проценом се омогућава интеграција еколошких захтева, мишљења и начела у планове и програме у циљу подстицања и унапређења одрживог развоја.

Основни методолошки приступ примењен у изради овог Извештаја, одређен је Законом о стратешкој процени утицаја и већ развијеним и прихваћеним методама у досадашњој пракси планирања просторног развоја, а прилагођен је хијерархијском нивоу и специфичним захтевима планског документа.

Поступак стратешке процене састоји се од: припремне фазе, фазе израде Извештаја и на крају, поступка одлучивања. Поступак израде Извештаја одвијао се сукцесивно. У изради полазних основа сагледавана су концептуална решења, дефинисани циљеви и методологија израде, извршена је анализа стања и оцена квалитета појединих сегмената животне средине; вреднована алтернативна решења, процењени су могући утицаји и хазарди; дефинисане мере заштите и унапређења животне средине и програм праћења стања (мониторинг).

2.2. ПРАВНИ ОСНОВ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА И СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Правни основ за израду Плана чине следеће одлуке, закони и подзаконски акти:

- Закон о планирању и изградњи (" Сл. гласник РС", бр. 72/2009, 81/2009 - испр., 64/2010 - одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - одлука УС, 50/2013 - одлука УС, 98/2013 - одлука УС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 - др. закон, 9/2020 и 52/2021);
- Правилник о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Сл. гласник РС“ бр. 32/19),
- Одлука о приступању изради Плана детаљне регулације за изградњу високонапонског вода за увођење постојећег ДВ 110 kV бр. 1183 ТС “Чачак 3” – ТС Горњи Милановац” у ТС 110/35/10 kV “Горњи Милановац 2” (“Службени гласник општине Горњи Милановац”, број 19/21),

као и други важећи законски акти (законски и подзаконски акти), која на посредан и непосредан начин регулише ову област:

- Закон о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка, 14/16, 95/18-др. закон и 71/21);
- Закон о култури („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 13/16, 30/16-исправка, 6/20, 47/21 и 78/21);
- Закон о културним добрима („Службени гласник РС“, бр. 71/94, 52/11-др. закон, 52/11-др. закон и 99/11-др. закон, 6/20 и 35/21-др. пропис);
- Закон о регионалном развоју („Службени гласник РС“, бр. 51/09, 30/10 и 89/15-др. закон);
- Закон о територијалној организацији Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 129/07, 18/16, 47/18 и 9/20-др. закон);
- Закон о државном премеру и катастру („Службени гласник РС“, бр. [72/09](#), [18/10](#), 65/13, 15/15-УС, 96/15, 113/17-др. закон, 27/18-др. закон и 9/20-др. закон);
- Закон о поступку уписа у катастар непокретности и водова („Службени гласник РС“, број 41/18, 95/18, 31/19 и 15/20);
- Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 129/07, 83/14-др. закон, 101/16 и 47/18);
- Закон о експропријацији („Службени гласник РС“, бр. 53/95, 23/01-СУС, „Службени лист СРЈ“, број 16/01-СУС и „Службени гласник РС“ број 20/09 и 55/13-УС);
- Закон о пољопривредном земљишту („Службени гласник РС“, бр. 62/06, 65/08-др. закон, 41/09, 112/15, 80/17 и 95/18-др. закон);
- Закон о сточарству („Службени гласник РС“, бр. 41/09, 93/12 и 14/16);
- Закон о ветеринарству („Службени гласник РС“, бр. 91/05, 30/10, 93/12 и 17/19-др. закон);

- Закон о добробити животиња („Службени гласник РС“, број 41/09);
- Закон о дивљачи и ловству („Службени гласник РС“, број 18/10 и 95/18-др. закон);
- Закон о шумама („Службени гласник РС“, бр. 30/10, 93/12, 89/15 и 95/18-др. закон);
- Закон о шумама („Службени гласник РС“ бр. 46/91, 83/92, 53/93-др. закон, 54/93, 60/93-исправка, 67/93-др. закон, 48/94-др. закон, 54/96, 101/05-др. закон, престао да важи осим одредби чл. 9. до 20.);
- Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18-др. закон);
- Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 46/91, 53/93, 53/93-др. закон, 67/93-др. закон, 48/94-др. закон, 54/96, 101/05-др. закон, престао да важи осим одредаба чл. 81. до 96.);
- Закон о туризму („Службени гласник РС“, број 17/19);
- Закон о угоститељству („Службени гласник РС“, број 17/19);
- Закон о спорту („Службени гласник РС“, број 10/16);
- Закон о рударству и геолошким истраживањима („Службени гласник РС“, број 101/15, 95/18-др. закон и 40/21);
- Закон о путевима („Службени гласник РС“, број 41/18 и 95/18-др. закон);
- Закон о безбедности саобраћаја на путевима („Службени гласник РС“, бр. 41/09, 53/10, 101/11, 32/13-УС, 55/14, 96/15-др. закон, 9/16-УС, 24/18, 41/18, 41/18-др. Закон, 87/18, 23/19 и 128/20-др. закон);
- Закон о превозу путника у друмском саобраћају („Службени гласник РС“, бр. [68/15](#), [41/18](#), [44/18](#) - други закон, [83/18](#), [31/19](#) и [9/20](#));
- Закон о железници („Службени гласник РС“, број 41/18);
- Закон о безбедности у железничком саобраћају („Службени гласник РС“, број 41/18);
- Закон о енергетици („Службени гласник РС“, број 145/14, 95/18-др. закон и 40/21);
- Закон о енергетици („Службени гласник РС“, бр. 57/11, 80/11-исправка, 93/12 и 124/12, престао да важи осим одредаба члана 13. став 1. тачка б) и став 2. у делу који се односи на тачку б) и члан 14. став 2.);
- Закон о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/10, 60/13-УС, 62/14 и 95/18-др. закон);
- Закон о коришћењу обновљивих извора енергије („Службени гласник РС“, број 40/21);
- Закон о енергетској ефикасности и рационалној употреби енергије („Службени гласник РС“, број 40/21);
- Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 36/09, 36/09-др. закон, 72/09-др. закон, 43/11-УС, 14/16, 76/18 и 95/18-др. закон);
- Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 25/15);
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10);
- Закон о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 36/09);
- Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 10/13 и 26/21-др. закон);
- Закон о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, бр. 96/2021);
- Закон о заштити земљишта („Службени гласник РС“, број 112/15);
- Закон о здравственој заштити („Службени гласник РС“, бр. 25/19, осим одредбе члана 115. став 1. тачка 2) овог закона, која се примењује истеком 36 месеци од дана ступања на снагу овог закона);
- Закон о заштити од нејонизујућих зрачења („Службени гласник РС“, број 36/09);
- Закон о управљању отпадом („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 14/16 и 95/18-др. закон);
- Закон о хемикалијама („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 92/11, 93/12 и 25/15);
- Закон о транспорту опасног терета („Службени гласник РС“, број 88/10, чл. 37. које настављају да се примењују на транспорт опасног терета у ваздушном саобраћају, чл. 66-73, члана 84. став 1. тачка 17) и тач. 24)-32) и став 2, члана 87. став 1. тачка 3) и тач. 11)-21) и став 2, као и члана 89. тачка 20) и тач. 34)-53);
- Закон о транспорту опасне робе („Службени гласник РС“, бр. 104/16, 83/18, 95/18-др. закон и 10/19-др. Закон);

- Закон о одбрани („Службени гласник РС“, бр. 116/07, 88/09, 88/09-др. закон, 104/09-др. закон, 10/15 и 36/18);
- Закон о заштити од пожара („Службени гласник РС“, бр. 111/09, 20/15, 87/18 и 87/18-др. закон);
- Закон о одбрани од града („Службени гласник РС“, број 54/15);
- Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Службени гласник РС“, број 87/18) и др,
- као и други законски и подзаконски акти који на директан или индиректан начин регулишу ову област.

2.3. ПЛАНСКИ ОСНОВ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА

Плански основ за израду Плана је:

- Просторни план општине Горњи Милановац („Службени гласник општине Горњи Милановац“ број 5/12) и
- План генералне регулације за насељено место Горњи Милановац “Горњи Милановац 2015.” (“Службени гласник општине Горњи Милановац”, број 18/13)

Извод из Просторног плана општине Горњи Милановац („Службени гласник општине Горњи Милановац“ број 5/12)

У одељку 1.6.4. Електроенергетска инфраструктура, наведено је: “Перспективним планом предузећа “Електро mreжа Србије” до 2025. предвиђена је изградња трафостанице 110/x kV “Горњи Милановац 2”, која ће се повезати на далековод број 1183 ТС Чачак — ТС Горњи Милановац.

У постојећим трафостаницама 110/xkV и 35/10kV потребно је извршити повећање капацитета у складу са потребама конзума и функционалним правцима привредног развоја, а уколико се укаже потреба могу се градити и нове на локацијама које ће се одредити кроз планове нижег реда“.

Извод из Плана генералне регулације за насељено место **Горњи Милановац “Горњи Милановац 2015.”** (“Службени гласник општине Горњи Милановац”, број 18/13)

У одељку 2.1.2.2. Објекти и мрежа саобраћајне и комуналне инфраструктуре, Електроенергетска инфраструктура, наводи се: “Перспективним планом предузећа “Електро mreжа Србије” до 2025. предвиђена је изградња трафостанице 110/x kV “Горњи Милановац 2”, која ће се повезати на далековод број 1183 ТС Чачак – ТС Горњи Милановац.

Локације планираних трафостаница и трасе планираних далековода дате су на графичком прилогу само оријентационо, док ће се тачне локације и трасе одредити Генералним пројектима, односно плановима нижег реда“.

2.4. ОБУХВАТ ПЛАНА И ГРАЂЕВИНСКОГ ПОДРУЧЈА

У случају неслагања бројева катастарских парцела у текстуалном делу и подручја датог у графичким прилозима, као предмет овог Плана, важе границе утврђене у графичком прилогу нацрта Плана **број 2.- „Катастарски план са границом обухвата плана“**.

2.4.1.Опис границе и обухвата Плана

Граница обухвата Плана дефинисана је заштитним коридором далековода у укупној ширини од 60 m, односно по 30 m од осе далековода, у дужини од око 2x2 km и обухвата делове катастарских општина Горњи Милановац и Луњевица.

Укупна површина подручја обухваћеног границом Плана износи **27,38ha**.

Граница Плана је прецизирана и дефинисана у фази израде нацрта Плана.

У граници обухвата Плана, налазе се:

1. целе к.п.бр. 50039/1 КО Горњи Милановац;
2. делови к.п.бр. 50039/2, **50151/2**, 50404/1, 50404/2, 50405, 50407/1, 50407/3, 50416, 50417, 50418/4, 50418/5, 50419, 50422/1, 50422/5, 50422/6, 50422/7, 51833/1 и 51834 КО Горњи Милановац;
3. целе к.п.бр. 480/2, 480/3 и 591 КО Луњевица;
4. делови к.п.бр. 267/1, 267/2, 267/3, 270/1, 271, 272, 273, 313, 314/4, 443, 453, 454, 455, 456/1, 456/2, 457/1, 457/2, 457/3, 458, 459, 460, 461, 475, 476, 479/1, 479/2, 479/3, 479/4, 479/5, 480/1, **480/4**, 481/2, 483/1, 483/2, 489/1, 489/2, 490/2, 491, 492, 506, 507/1, 507/3, 509/4, 510/3, 543, 545, 546/1, 546/4, 546/5, 550, 551/1, 555, 564, 566, 567, 568, 569, 571/1, 572, 573, 575, 576, 578/1, 578/2, 579/1, 579/2, 586, 587, 588/1, 588/3, 589, 592, 594, 595/2, 688, 690, 691, 692, 693/1, 693/2, 696/1, 697, 698, 699, 700, 701, 703, 705, 706, 708/1, 708/2, 711/1, 711/2, 712, 714, 1814/2, 1826, 1835, 1836, 1851, 1852 и 1870/2 КО Луњевица.

2.4.2.Опис границе обухвата грађевинског подручја

Приликом успостављања заштитног појаса далековода, сходно прописима о планирању и изградњи, не врши се промена намена земљишта, нити се за стубна места формира посебна грађевинска парцела.

У графичком делу Плана приказани су обухваћени делови простора, који припадају грађевинском подручју према Плану генералне регулације за насељено место Горњи Милановац “Горњи Милановац 2015.” (“Службени гласник општине Горњи Милановац”, број 18/13).

2.5. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПЛАНА

2.5.1. Садржај Плана

ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

ОПШТИ ДЕО

А. УВОД	
А.1. Повод за израду плана.....	
А.2. Правни и плански основ.....	
А.2.1. Правни основ.....	
А.2.2. Плански основ.....	
А.3. Обухват плана и грађевинског подручја.....	
А.3.1. Опис границе и обухвата плана.....	2
А.3.2. Опис границе обухвата грађевинског подручја.....	4

А.4. Постојеће стање.....

ПЛАНСКИ ДЕО

Б. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ИЗГРАДЊЕ ПРОСТОРА.....

Б.1. Концепција уређења простора.....

Б.2. Намена површина и објеката.....

Б.3. Услови за уређење и изградњу површина и објеката јавне намене.....

Б.3.1. Саобраћајна инфраструктура.....

Б.3.2. Остале инфраструктурне мреже и објекти.....

Б.4. Усаглашавање са пољопривредним и шумским земљиштем.....

Б.5. Усаглашавање са водним земљиштем.....

Б.6. Услови и мере заштите.....

Б.6.1. Услови и мере заштите природних добара..... 12

Б.6.2. Услови и мере заштите непокретних културних добара и културног наслеђа..... 12

Б.6.3. Услови и мере заштите животне средине..... 13

Б.6.4. Урбанистичке мере за заштиту од елементарних непогода и акцидената..... 16

Б.6.5. Урбанистичке мере за цивилну заштиту..... 17

Б.7. Стандарди приступачности.....

Б.8. Мере енергетске ефикасности изградње.....

В. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА.....

Г. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ.....

Г.1. Садржај графичког дела.....

Г.2. Садржај документационе основе плана.....

ГРАФИЧКИ ДЕО

1. Диспозија предметног подручја у односу на непосредно окружење..... 1:5.000

2. Катастарски план са границом обухвата плана..... 1:2.500

3. План мреже и објеката инфраструктуре..... 1:2.500

2.5.2. Циљеви Плана

Циљеви израде Плана су:

- утврђивање правила уређења и грађења за изградњу два једносистемска вода (далековода), у циљу веће сигурности електроснабдевања предметног подручја и могућности дугорочног обезбеђења пораста потрошње на конзумном подручју;
- усаглашавање трасе далековода са саобраћајном инфраструктуром, постојећим водотоковима и инфраструктурним објектима и инсталацијама, уз примену техничких мера које обезбеђују заштиту непосредног окружења;
- адекватна заштита животне средине, природних и културних добара, у складу са принципима одрживог развоја.

3. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

У погледу рељефа, планско подручје се простире, већим делом у равничарском терену.

Према постојећој намени површина, доминантно је заступљено пољопривредно земљиште, а у мањој мери, постојеће грађевинско земљиште, у зони увођења далековода у планирану трансформаторску станицу.

Посматрајући од постојећег далековода 110 kV бр. 1183 ТС “Чачак 3” - ТС “Горњи Милановац”, траса новог далековода је положена изван грађевинског подручја градског насеља Горњи Милановац, кроз ванграђевинско подручје, а затим се води кроз подручје Плана генералне регулације за насељено место Горњи Милановац “Горњи Милановац 2015.”

Планирани коридори далековода се укрштају са водотоком, реком Луњевица.

Планирани коридори далековода се укрштају са више некатегорисаних путева, а у делу грађевинског подручја Горњег Милановца са градском улицом Браће Радојевића.

Планирани високонапонски вод се укршта са колектором градске фекалне канализације која је изграђена у улици Браће Радојевића, као и са више водоводних линија ПЕ Ø110 mm, ПЕ Ø2", ПЕ Ø1" и ПЕ Ø5/4".

У планском подручју, налазе се постојећи електроенергетски објекти напонског нивоа 10 kV (надземног типа) и напонског нивоа 1 kV (надземног типа) и то:

- надземни вод 10 kV од ТС 10/0,4 kV „Запис“ Луњевица до ТС 10/0,4 kV „Мишковићи“ Луњевица са голим проводницима Al-Џе 3x50/8 mm²;
- надземни вод напонског нивоа 1 kV изведен са голим проводником, пресека 4 x Al-Џе (различитих попречних пресека) из напојне трафостанице ТС 10/0,4 kV „Магацин Пролетера, Горњи Милановац, НН извод Н5;
- са претходно наведене надземне нисконапонске мреже (ННМ) изведени су кућни прикључци са голим проводницима, НН СКС-ом типа Х00-А и подземни кабловски водови, изведени проводником типа РР00-А.

У планском подручју и окружењу, налази се постојећа електронска комуникациона (ЕК) инфраструктура, односно положени су оптички каблови (ТОСМ 03), провучени кроз ПЕ цеви 1x2 Ø40 mm. Нема активних базних станица, али постоји 1 РР линк. Постојећа подземна ЕК мрежа се налази на дубини од 0,60 - 1,20 m. Примарна ЕК мрежа, у граничном и околном делу предметног Плана је подземна и реализована бакарним кабловима, типа ТК59GM и ТКDSL, а секундарна ЕК мрежа реализована је подземним и надземним ЕК кабловима, типа ТК59М и ТК 33 U, са тренутно довољним капацитетима за потребе корисника наведеног подручја.

У окружењу обухвата Плана, налази се хелидром Таково, од значаја за цивилни ваздушни саобраћај. Површи за ограничење препрека на хелидрому Таково, намењене заштити ваздухоплова током операција не обухватају границе предметног Плана, па Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије нема посебних услова и захтева за израду овог Плана.

Не постоје мерења квалитета ваздуха у подручју обухвата Плана.

Због проласка трасе делимично кроз грађевинско подручје, најзначајнији допринос загађењу ваздуха у подручју обухвата Плана долази од огњишта домаћинства. Огњишта домаћинства припадају групи колективних стационарних извора загађења ваздуха, од којих емисија загађивача резултира из употребе одређене врсте горива (дрво, нафта, итд.). Као продукти сагоревања, CO₂, CO, NO_x, SO и чврсте честице (PM) ослобађају се у ваздуху. Ипак, загађење ваздуха овог типа је сезонске природе и јавља се само током грејне сезоне.

На основу доступних података, не постоји мониторинг квалитета воде у реци Луњевица на простору обухвата Плана.

Заштита природних добара

Предметно подручје за које се ради План према Решењу Завода за заштиту природе Србије, бр 03 бр 021-3511/2 од 8.11.2021. године не налази се унутар заштићеног подручја за које је спроведен или покренут поступак заштите. Такође, не налази се у оквиру утврђених еколошки значајних подручја и еколошких коридора од међународног значаја еколошке мреже Републике Србије, нити у простору евидентираног природног добра.

Заштита непокретних културних добара

Према условима Завода за заштиту споменика културе Краљево, бр 1201/2 од 18.11.2021. године, увидом у предметну документацију утврђено је да у обухвату Плана нема ни једног утврђеног, нити добра које ужива претходну заштиту у складу са Законом о културним добрима („Службени гласник РС“, бр. 71/94, 52/11-др. закон и 99/11-др. закон).

4. КОНЦЕПЦИЈА УРЕЂЕЊА И ИЗГРАДЊЕ ПРОСТОРА

Изради Плана се приступило у циљу обезбеђења квалитетног и сигурног снабдевања електричном енергијом потрошача (привредних комплекса и становништва), али и ради даљег развоја преносног система на овом подручју.

Нова трансформаторска станица (ТС) 110/35 kV „Горњи Милановац 2“ планирана је у јужном делу градског насеља и треба да преузме напајање ТС 35/10 kV „Горњи Милановац 1“, „Горњи Милановац 3“ и „Таково“, ради растерећења трансформације 110/35 kV у постојећој ТС и обезбеђења сигурног напајања ТС 35/10 kV у Горњем Милановцу. Њено повезивање на мрежу би се реализовало изградњом два нова једносистемска 110 kV вода, дужине око 2 km (повезни вод за ТС „Горњи Милановац 2“).

Предмет овог Плана је изградња два једносистемска вода, по принципу „улаз – излаз“, напонског нивоа 110kV, на релацији од постојећег далековода ДВ 110 kV број 1183 ТС „Чачак 3“ – ТС Горњи Милановац“ до ТС 110/35 kV „Горњи Милановац 2“, дужине око 2x2 km.

Локација планиране трансформаторске станице (ТС) 110/35 kV „Горњи Милановац 2“ је у граници обухвата Плана само у делу стварања планског основа за увођење планираних далековода 110 kV.

Изван грађевинског подручја, коридори за увођење далековода ДВ 110 kV бр. 1183 у ТС 110/35 kV „Горњи Милановац 2“ су планирани преко пољопривредног земљишта и једне парцеле (кп.бр. 568 КО Луњевица) која припада грађевинском земљишту изван грађевинског подручја.

Унутар грађевинског подручја градског насеља Горњи Милановац, коридор прелази преко два блока која су намењена за становање средње густине, по типологији Б2 и Б3.

5. НАМЕНА ПОВРШИНА И ОБЈЕКТА

У граници обухвата Плана, планирана је изградња линијских инфраструктурних објеката, два једносистемска високонапонска вода (по принципу “улаз-излаз”), напонског нивоа 110 kV.

У деловима трасе постојећег далековода ДВ 110 kV бр. 1183, планирана је реконструкција, а у циљу омогућења прикључења нових далековода.

Планирано је да се дуж трасе нових линијских инфраструктурних објекта – високонапонских водова 110 kV, формирају заштитни и извођачки појас који износе:

- заштитни појас¹, укупне ширине око 60,0 m (2x30,0 m);
- извођачки појас, ширине око 10,0 m (2x 5,0 m).

Заштитни појас далековода 110 kV обухвата делове и целе катастарске парцеле, и то:

- целе к.п.бр. 50039/1 КО Горњи Милановац;
- делови к.п.бр. 50039/2, 50151/2, 50404/1, 50404/2, 50405, 50407/1, 50407/3, 50416, 50417, 50418/4, 50418/5, 50419, 50422/1, 50422/5, 50422/6, 50422/7, 51833/1 и 51834 КО Горњи Милановац;
- целе к.п.бр. 480/2, 480/3 и 591 КО Луњевица;
- делови к.п.бр. 267/1, 267/2, 267/3, 270/1, 271, 272, 273, 313, 314/4, 443, 453, 454, 455, 456/1, 456/2, 457/1, 457/2, 457/3, 458, 459, 460, 461, 475, 476, 479/1, 479/2, 479/3, 479/4, 479/5, 480/1, 480/4, 481/2, 483/1, 483/2, 489/1, 489/2, 490/2, 491, 492, 506, 507/1, 507/3, 509/4, 510/3, 543, 545, 546/1, 546/4, 546/5, 550, 551/1, 555, 564, 566, 567, 568, 569, 571/1, 572, 573, 575, 576, 578/1, 578/2, 579/1, 579/2, 586, 587, 588/1, 588/3, 589, 592, 594, 595/2, 688, 690, 691, 692, 693/1, 693/2, 696/1, 697, 698, 699, 700, 701, 703, 705, 706, 708/1, 708/2, 711/1, 711/2, 712, 714, 1814/2, 1826, 1835, 1836, 1851, 1852 и 1870/2 КО Луњевица.

Заштитни појас далековода је зона у којој се утврђују посебна правила и услови коришћења и уређења простора, у циљу обезбеђења, пре свега превентивног, техничког обезбеђења за несметано функционисање електроенергетског објекта, далековода 110 kV и заштите окружења од могућих утицаја далековода. Спољна граница заштитног појаса представља истовремено и границу планског обухвата. Приликом успостављања заштитног појаса далековода не врши се промена намене земљишта.

Извођачки појас се дефинише као простор непосредно уз далековод, у оквиру заштитног појаса, у коме се утврђују посебна правила коришћења и уређења за потребе изградње далековода. У извођачком појасу далековода обезбеђује се простор за постављање стубова (према техничкој документацији) далековода, службености пролаза за потребе извођења радова, надзор и редовно одржавање инсталација далековода.

Табела 1. Планирана намена земљишта

1

према члану 218. Закона о енергетици (“Службени гласник РС”, број 145/14 и 95/18-др.закон), заштитни појас за надземни електроенергетски вод (напонског нивоа 110 kV), са обе стране вода од крајњег фазног проводника, има ширину од 25 m, а појас се успоставља након изградње далековода

р.б	Намена земљишта	Површина (ha)	
1	Грађевинско земљиште	4,41	
	1.1.Грађевинско земљиште у грађевинском подручју насеља	3,45	
	1.1.1.саобраћајна инфраструктура	0,14	0,7
	1.1.2.површине за становање	2,37	9
	1.1.3.површине за привредне делатности	0,02	0,3
	1.1.4.електроенергетски објекат	0,92	3
	1.2. Грађевинско земљиште изван грађевинског подручја насеља	0,96	
	1.2.1.саобраћајна инфраструктура	0,48	1,5
	1.2.2.површине за становање	0,48	1,5
2	Водно земљиште	0,60	
3	Пољопривредно земљиште	22,37	
УКУПНО (подручје Плана)		27,38	

6. РАДОВИ НА ИЗГРАДЊИ

Током изградње вода, приликом израде темеља далеководних стубова биће извршени земљани и армиранобетонски радови. Код осталих радова (монтажа стубова, монтажа електричне и заштитне опреме: проводника, изолатора, заштитне ужади, уземљења) радови ће се обављати префабрикованом опремом.

Пројектовање и израда елемената челично-решеткастих стубова ће бити у складу са захтевима националних техничких стандарда, као и "Правилником о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1 kV до 400 kV ". Транспортна средства која се користе за транспорт елемената стубова до градилишта ће углавном зависити од теренских услова. У принципу, користеће се камиони или тешки трактори.

Приликом градње далековода предност ће бити дата коришћењу постојећих приступних путева до стубних места. Постојећи путеви и стазе до градилишта ће бити коришћени кад год је могуће, а нови путеви биће изграђени до тренутно недоступних локација. Стандардне тешке машине за изградњу путева, углавном булдожери, ће бити коришћене за радове на приступним путевима, како за прилагођавање постојећих путева како би задовољили потребе изградње тако и за изградњу нових приступних путева. Када се изградња далековода заврши, намера је да се приступни путеви задрже за потребе одржавања далековода током експлоатације.

Елементи далеководног стуба (делови челичне конструкције) ће бити превезени на локацију стубног места. У случају да простор то омогућава, од елемената ће бити формиран сегменти који ће се употребом дизалице монтирани на остатак стуба. Методологија изградње стубова се разликује углавном због профила терена и начина приступа. Просечно трајање изградње стуба се састоји од (1) времена потребног за припрему темеља (ископ и бетонски радови), (2) времена за изградњу стуба (монтажа и подизање), и (3) времена за монтажу електричне опреме.

7. ПРИСТУП ГРАДИЛИШТУ ДАЛЕКОВОДА

За приступ градилишту где год је могуће користиће се постојећа мрежа јавних путева.

У циљу приступа градилиштима уз најмање утицаја на околину треба размотрити више опција за прилаз, које могу садржати употребу како постојећих тако и нових (привремених или сталних) путева. Уопштено, приликом одређивања трасе нових привремених и сталних приступних путева треба поштовати следеће принципе:

- Најбоље би било користити постојећу путну мрежу - путеве и стазе.
- Иако се предност даје постојећим прилазима, употребу приватних приступа стамбеним објектима треба избегавати када год је то могуће из безбедносних разлога, као и да би се избегло ометање. Када је то неопходно, треба постићи договор са власником.
- Предност се даје сталним путевима са тврдом подлогом до угаоних стубова, јер ће они послужити будућим активностима на одржавању. Привремене путеве значајнијих дужина користити када би употреба јавних путева могла да изазове значајне неугодности локалном становништву дуж траса транспорта.

За одређивање приступних траса у пољопривредним подручјима треба поштовати следеће принципе:

- У пољопривредним подручјима ће углавном бити могуће на најбољи начин искористити постојећу путну мрежу и приступ грађевинском подручју привременим трасама које се одвајају од постојећег пута.
- На пољопривредном земљишту користити привремене путеве, а земљиште обновити по завршетку изградње, осим уколико се са власником не договори да се за приступ јавном земљишту користи сталан пут.
- Приступе преко поседа договорити са власником: а уколико је потребно, користити дуже путеве како би се избегло залажење у пољопривредно земљиште.

За одређивање приступних траса у осетљивим подручјима треба поштовати следеће принципе:

- Избегавати сталне путеве у осетљивим подручјима кад год је могуће.
- Прелазак водотокова возилима је забрањено.
- Избегавати непотребна кретања грађевинских возила у близини река и водених токова.

8. ПУШТАЊЕ ОБЈЕКТА У ПОГОН

Пуштању објекта у погон претходи процена параметара и перформанси инсталиране опреме и нивоа њене усаглашености са техничким спецификацијама. Испитивање оперативности различитих компоненти биће извршено са циљем да се обезбеди безбедан и сигуран рад далековода, укључујући ту и усаглашеност са захтевима за заштиту животне средине.

9. ПОГОН И ОДРЖАВАЊЕ

Далековод је пројектован за непрекидан погон (24 сата дневно, 7 дана у недељи) и од почетка ће радити без сталног присуства особља.

Предметни далековод ће одржавати АД ЕМС у складу са захтевима важеће регулативе која регулише погон и одржавање електроенергетских система. Детаљне активности одржавања ће бити утврђене у плановима АД ЕМС-а за одржавање за предвиђени далековод. Ове активности би могле да укључе контролу вода, фарбање стуба, будућа побољшања, итд.

Фарбање стубова ДВ у оквиру одржавања се обично захтева на сваких 5-10 година, у зависности од околине. Фарбање решеткасте структуре захтева тимски рад. Најчешће, фарба се наноси коришћењем равне или овалне четке, или рукавица. За фарбање стубова предметног далековода неће бити коришћене фарбе на бази олова.

Уопштено, радови на одржавању обухватају редовно одржавање (визуелне контроле и редовне годишње радове на одржавању) и ремонте (детаљан преглед и уклањање евентуалних недостатака).

Визуелна контрола се врши два пута годишње и може бити праћена одређеним активностима на појединим деоницама и/или на стубовима, као што је замена изолатора, мостова, поправка/замена елемената стубова, итд. За ту намену се користе возила са погоном на четири точка и мали камиони. Ремонти треба да се врше једном у три до пет година и могу захтевати коришћење камиона и тешких трактора. Ремонти подразумевају физичку контролу сваког стуба и уклањање свих уочених недостатака на стубовима и електро опреми.

Одржавање вода захтева приступ воду возилима:

- * Приступ ради одржавања - коришћење одговарајућих камиона и возила за вожњу ван пута.
- * Оштећења услед олује - коришћење одговарајућих камиона и возила за вожњу ван пута.
- * Оштећења проводника - захтева се приступ опреме за развлачење проводника.

Према томе, одржавање далековода ће захтевати приступ траси возилима различите величине. Ова возила би користила систем јавних путева и приступне путеве који су током градње вода предвиђени за трајну употребу. Саобраћај у току експлоатације далековода ће бити веома слаб и не очекују се његови значајнији ефекти на било који део система јавних путева.

10. ПРЕСТАНАК РАДА И УКИДАЊЕ ДАЛЕКОВОДА

Укупни радни век предметног далековода је око 50 година. Радови везани за престанак рада ће обухватити активности ревитализације далековода.

У случају престанка потребе за преносом енергије у тој области врши се демонтажа инфраструктуре и опреме, као и њихово уклањање са подручја коридора далековода. Сама локација ће бити обновљена, а околина враћена у почетно стање у највећој могућој мери. Највећи део опреме далековода може да буде рециклиран или поново употребљен и понуђен другим заинтересованим лиценцираним компанијама.

11. КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПОЈЕДИНИМ ОБЛАСТИМА КОЈЕ МОГУ БИТИ ИЗЛОЖЕНЕ НЕГАТИВНОМ УТИЦАЈУ И РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПРОСТОРНОМ ПЛАНУ

Квалитет животне средине предметног простора је у одређеној мери очуван, јер највећи део планиране трасе далековода пролази преко пољопривредног и грађевинског земљишта. Приликом избора трасе водило се рачуна да и изолована, индивидуална домаћинства буду довољно удаљена због потенцијално негативних утицаја на њих. Земљиште, које је у функцији пољопривредне производње, делимично је угрожено због неконтролисаних примене агрохемијских мера заштите.

Утицај планираног далековода на квалитет животне средине је сведен на најмању меру самим избором оптималног решења у контексту заузећа и намене површина, које су резервисане за ову намену.

Адекватном применом и поштовањем мера заштите животне средине значајно ће се допринети смањењу вероватноће излагања становништва евентуалним акцидентима и утицајима приликом изградње и редовног функционисања предметног инфраструктурног објекта.

На коридору предметног далековода нема објеката за које је прописана повећана осетљивост (у складу са Правилником о границама излагања нејонизујућим зрачењима („Службени гласник РС“, број 104/09).

Утицај планираног далековода на квалитет животне средине је сведен на најмању меру самим избором оптималног решења у контексту заузећа и намене површина, које су резервисане за ову намену.

Утицаји далековода на животну средину и мере заштите у току изградње

Далековод захтева промену намене постојећег пољопривредног земљишта само на месту постављања стубова. Постављањем стубних места на међе или крајеве парцела ће се очувати у највећој мери функција предметног простора. Траса далековода највећим делом пролази ван грађевинских подручја насеља, осим мањим делом грађевинског подручја где евентуално ширење грађевинских подручја, а неће утицати ни на расељавање становништва.

Негативан утицај на земљиште испољава се делом преко заузетих површина, односно преко снижења вредности земљишта и других непокретности у области коридора далековода и током ископа земље за темеље стубова. Како ће се ови радови изводити на сваких 300-400 m и захватају мање површине земљишта, након израде темеља, вршиће се затрпавање јама и рекултивација деградираних површина током изградње односно довођење у првобитно стање.

При изградњи, одржавању и демонтажи далековода настају извесне количине отпада, међу којима су значајнији: искоришћени проводници, оштећени изолатори, метални делови стубова и мање количине отпада од коришћених материјала, који се мора адекватно одлагати у одређене контејнере и рециклирати (у зависности од врсте материјала).

Одлагалишта грађевинског материјала и опреме, грађевинског и другог отпада, привремени објекти за смештај радника, приступне саобраћајнице, паркинзи грађевинских и других машина и други пратећи објекти током изградње и експлоатације далековода не могу бити лоцирани на осетљивим подручјима која у обухвату овог плана са аспетка заштите природе и културних добара нису ни идентификована кроз услове надлежних институција.

Код ископа за темеље стубова, потребно је педолошки вредан површински слој земљишта посебно одложити и користити за завршну прекривку ископа. Вишак материјала, уколико није педолошки вредан, уклонити са трасе на одговарајућу депонију или локацију коју одреди надлежна комунална служба или власник/корисник земљишта;

Предвидети санирање локације, уколико приликом извођења грађевинских радова или у току експлоатације дође до хаваријског изливања уља, мазива или горива, односно уколико услед неправилне манипулације нафтом и њеним дериватима, приликом коришћења грађевинских машина и других постројења, прања возила и механизације изван за то предвиђених и уређених места, неадекватно уређеног градилишта и другим активностима које се не спроводе по препорукама техничких мера заштите у току изградње, дође до загађења река и других водотока и околног тла.

У том смислу, морају се предвидети одговарајуће мере санације и спречавања ширења загађења, мере заштите живог света водотока и мере рекултивације земљишта, заменом и затрављивањем.

Након окончања свих грађевинских радова обавезно санирати све деградиране површине (планирање земљишта, затрављивање и сл.) и уклонити све вишкове грађевинског материјала и опреме, машине и др. Потребно је планирати ревитализацију полуприродних или природних станишта и вегетације након изградње објекта.

Утицаји далековода и мере заштите околине током функционисања

Током експлоатације далековода нема појаве отпадних материја, које би нарушиле квалитет животне средине (осим малих количина током одржавања, које су напред наведене).

Међутим, у близини надземних далековода јављају се електромагнетна поља индустријских фреквенција. У погледу могућих утицаја електромагнетног поља на човека могу се класификовати две категорије утицаја: краткорочни и дугорочни. У првој категорији утицаја ефекти су добро познати и генерално се описују густином струје унутар човечјег тела, која се може израчунавати применом одговарајућих метода. Ови ефекти су значајни за раднике, чије је радно место везано за повремену изложеност јаким електромагнетним пољима, а нису значајни за остало становништво.

Статички електрицитет индукован у околини високонапонских објеката може да буде извор непријатности за човека, али и живот човека може да буде угрожен додиром или недозвољеним приближавањем високонапонским објектима. Дугорочни ефекти излагања електромагнетном пољу ниског интензитета нису довољно проучени.

Градијенти електричних и магнетних поља и индукованих струја су ограничени законском регулативом, као и препорукама ЕУ. Правилником о границама излагања нејонизујућим зрачењима утврђене су границе за зоне повећане осетљивости, али на предметном коридору нема објеката за које је прописана повећана осетљивост, што је постигнуто адекватним лоцирањем трасе.

Негативан утицај далековода се рефлектује и кроз појаву одређеног нивоа буке. Извор буке у околини далековода је познати феномен „короне“ (локални електрични пробој ваздуха). Јачина настале буке зависна је од напонског нивоа и временских услова, а најјача бука се јавља када пада киша. Далеководи су иначе углавном тихи током сувих периода. За предметни далековод 110 kV, према домаћим и светским искуствима, мерења су показала да ниво буке највише може износити око 40 dB, што не прелази дозвољене вредности прописане Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 75/10).

Превентивне мере заштите животне средине од наведених утицаја далековода ће се постићи одржавањем прописаних сигурносних висина и удаљености у заштитној зони далековода, што ће смањити ризик негативних утицаја на здравље људи. Као основ за праћење утицаја на животну средину, потребно је успоставити мониторинг параметара, који карактеришу електромагнетно поље и буку, одмах по пуштању објекта у рад, на локацијама дуж трасе и у непосредној близини, у складу са Законом о заштити од нејонизујућих зрачења, односно Правилником о границама излагања нејонизујућим зрачењима.

Сам далековод, са проводницима, ужадима и стубовима, у одређеној мери мења односно нарушава пејзажне карактеристике простора кроз који пролази и врши у наведеном контексту трајан утицај на пејзаж. Међутим, избором трасе изван насељених места, и довољним растојањима од државних путева и железничког саобраћаја, постигнута је у одређеној мери слабија уочљивост и визуелна сакривеност далековода.

Проводници далековода представљају опасност за птице на појединим локалитетима, или где постоје значајна станишта крупнијих птица, али су истраживања показала да су ови утицаји веома мали јер је техничким решењем далековода онемогућено да дође до страдања птица.

Утицаји далековода у акцидентним ситуацијама и мере заштите

На предметном далеководу постоји веома мала вероватноћа за појаву акцидената. Најтежи акцидент је рушење стуба и кидање ужади под напоном, што може проузроковати велико оптерећење ветра, леда и снега и евентуално удар возила или авиона.

Због сигурности од акцидената, пројектима се морају предвидети одговарајуће мере заштите, које се односе на механичку сигурност елемената далековода у наведеним ситуацијама, обележавање далековода, избор погодних локација за стубове у односу на геомеханичке особине тла и др.

Предвидети санирање локације, уколико приликом извођења грађевинских радова или у току експлоатације дође до хаваријског изливања уља, мазива или горива, односно уколико услед неправилне манипулације нафтом и њеним дериватима, приликом коришћења грађевинских машина и других постројења, прања возила и механизације изван за то предвиђених и уређених места, неадекватно уређеног градилишта и другим активностима које се не спроводе по препорукама техничких мера заштите у току изградње, дође до загађења река и других водотока и околног тла. У том смислу, морају се предвидети одговарајуће мере санације и спречавања ширења загађења, мере заштите живог света водотока и мере рекултивације земљишта, заменом и затрављивањем.

12. ПРИКАЗ ПРИПРЕМЉЕНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА, НАЈПОВОЉНИЈЕ ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ СА СТАНОВИШТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ У СЛУЧАЈУ НЕРЕАЛИЗОВАЊА ПЛАНА

У процесу вршења стратешке процене утицаја Плана на животну средину, анализирана су два сценарија просторног развоја, односно:

Варијантно решење 1 - уколико не дође до спровођења планских решења;

Варијантно решење 2 - уколико дође до изградње предметног далековода и ТС.

Изградња планираног далековода ће повећати капацитет електроенергетског система. Изабрано технолошко решење је техно економски оптимално решење, које од свих разматраних решења најмање угрожава животну средину.

13. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА БИТНЕ СА СТАНОВИШТА ЦИЉЕВА И ПРОЦЕНЕ МОГУЋИХ УТИЦАЈА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА

У поступку израде Плана и спровођења Стратешке процене утицаја овог планског документа на животну средину обављене су консултације са заинтересованим и надлежним институцијама, организацијама и органима, у току којих су прибављени подаци, услови и мишљења. Све консултације су релевантне за процес стратешке процене и израду Извештаја о стратешкој процени утицаја Плана, а услови и мере надлежних органа, институција и предузећа су процесом стратешке процене вредновани и имплементирани у планска решења.

У току израде Плана и Извештаја о стратешкој процени прибављени су услови и сагласности од стране следећих надлежних институција, организација и јавних предузећа:

- Завод за заштиту природе Србије, Нови Београд,
- Завод за заштиту споменика културе Краљево
- Министарства одбране, Сектор за материјалне ресурсе , Управа за инфраструктуру,
- Министарство унутрашњих послова, управе граничне полиције
- Министарство унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације, Одељење за ванредне ситуације Чачак,
- ЈКП Горњи Милановац
- Електродистрибуција Србије,
- Телеком Србија, Предузеће за телекомуникације АД
- Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије
- Републички хидрометеоролошки завод
- Рател, Регулаторна агенција за електронске комуникационе и поштанске услуге
- Републички завод за заштиту споменика културе.

II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

Чланом 14. Закона дефинисано је да се општи и посебни циљеви стратешке процене дефинишу на основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине утврђених на нивоу Републике и међународном нивоу, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, проблема и предлога у погледу заштите животне средине у плану или програму.

На основу дефинисаних циљева, врши се избор одговарајућих индикатора који ће се користити у изради стратешке процене.

1. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИНДИКАТОРИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА

Општи циљ Стратешке процене дефинише се на основу начела, принципа и циљева просторног развоја Републике Србије, валоризације стања животне средине на територији Републике и стратешких питања која су од значаја за Републику, као и друге релевантне документације (Стратегије развоја, програми и други секторски документи).

У том контексту општи циљ стратешке процене представља одрживо коришћење простора у обухвату Плана у смислу обезбеђења квалитетне животне средине, односно минимизације загађења животне средине и заштите здравља становништва, што ће се постићи заштитом чинилаца животне средине и рационалним коришћењем енергетских ресурса.

Основни циљ Стратешке процене у контексту заштите животне средине на планском подручју је очување животне средине, у односу на постојећу и планирану изградњу, уз примену начела превенције и предострожности и начела одрживог развоја у будућем развоју планског подручја.

Основни циљ се реализује кроз следеће посебне циљеве Стратешке процене утицаја:

- заштита и одрживо коришћење природних ресурса;
- заштита од буке;
- смањење ризика од удеса и минимизација потенцијалног загађивања пољопривредног земљишта;
- смањење негативних утицаја нејонизујућег зрачења.

Посебни циљеви Стратешке процене усклађени су са индикаторима заштите животне средине који су дефинисани Правилником о Националној листи индикатора заштите животне средине („Службени гласник РС“, број 37/11).

Посебни циљеви ће се даље кроз израду Стратешке процене користити у циљу провере ефеката планских решења на животну средину.

Посебним циљевима јасно се дефинишу суштинска питања Стратешке процене која се пре свега, односе на обезбеђивање одговора да ли је План урађен у складу са циљевима заштите животне средине (пре свега одрживом развоју) или је у конфликту са њима.

Правилником, Национална листа индикатора садржи општи опис индикатора и индикаторе тематских целина разврстане на тематска подручја.

У табели 2 дат је приказ циљева Стратешке процене утицаја-општих, посебних и преглед индикатора Стратешке процене.

Табела 2. Посебни циљеви Просторног плана, Стратешке процене утицаја и индикатори заштите животне средине

Број	Посебни циљеви СПУ	Посебни циљеви Плана	Индикатори
1	<p>Заштита и одрживо коришћење природних ресурса</p> <p>Заштита од буке</p> <p>Смањење ризика од удеса и минимизација потенцијалних загађивања пољопривредног земљишта</p> <p>Смањење негативних утицаја нејонизујућег зрачења</p>	<p>- утврђивање правила уређења и грађења за изградњу два једносистемска вода (далековода), у циљу веће сигурности електроснабдевања предметног подручја и могућности дугорочног обезбеђења пораста потрошње на конзумном подручју;</p> <p>- усаглашавање трасе далековода са саобраћајном инфраструктуром, постојећим водотоковима и инфраструктурним објектима и инсталацијама, уз примену техничких мера које обезбеђују заштиту непосредног окружења;</p> <p>- адекватна заштита животне средине, природних и културних добара, у складу са принципима одрживог развоја</p>	<p>- Диверзитет врста</p> <p>- Промене начина коришћења земљишта (приказује трендове у пренамени земљишта)</p> <p>- Укупни индикатор буке</p> <p>- Извори нејонизујућег зрачења од посебног интереса</p>

Наведени индикатори дефинисани су у контексту реализације планских, а не технолошких решења. Стратешка процена утицаја је плански оријентисан документ који разматра планска решења као основ за реализацију циљева одрживог развоја и заштите животне средине.

2. КОМПАТИБИЛНОСТ ЦИЉЕВА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА СА ЦИЉЕВИМА ПЛАНА

Многи међународни документи упућују на важност односа процеса планирања и процеса израде Стратешке процене односно на неопходност интеграције овог инструмента у процес планирања.

Међутим, стратешка процена утицаја је делимично интегрисана у планове и програме уколико се израђују у одвојеним фазама. Да би биле потпуно компатибилне, процедура израде стратешке процене утицаја треба да се преплиће са процедуром израде планова.

Циљеви стратешке процене су, с обзиром на паралелну израду ова два документа, у потпуности усаглашени са циљевима Плана.

Табела 3 приказује принцип по којем се руководило при изради ова два документа, односно приказана је веза између фаза израде Плана и стратешке процене утицаја Плана на животну средину.

Табела 3. Веза између фаза израде Плана и Стратешке процене утицаја

ИЗРАДА ПЛАНА		ИЗРАДА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА (СПУ)
Одлучивање о изради планског документа по претходно прибављеном мишљењу органа надлежног за стручну контролу, односно комисије за планове	Узајамни утицај ових фаза – пре доношења Одлуке о изради планског документа прибавља се мишљење о предлогу одлуке да се (не)израђује СПУ	Одлучивање о изради СПУ према према претходно прибављеном мишљењу надлежног органа и др. заинтересованих органа и организација
Доношење Одлуке о изради Плана	Узајамни утицај фаза израде докумената	Доношење Одлуке о изради Извештаја о СПУ
Израда материјала за рани јавни увид Плана	Узајамни утицај фаза израде докумената	СПУ планског документа на животну средину (анализа садржаја и основне документације, консултације са надлежним органима и организацијама...) – формулисање Извештаја о стратешкој процени
Израда Нацрта Плана		
Стручна контрола Нацрта Плана	Узајамни утицај фаза израде докумената	Мишљење заинтересованих органа и организација
Јавни увид у Нацрт Плана	Узајамни утицај ове две фазе – у пракси се оба елабората истовремено излажу на јавни увид	Јавни увид у Извештај о СПУ
Доношење Плана	Орган надлежан за израду планског документа не може исти упутити у процедуру усвајања без Сагласности на Извештај о СПУ	Оцена и сагласност на Извештај од стране надлежног органа
Спровођење Плана	Узајамни утицај фаза израде докумената	Имплементација мера заштите и мониторинг према Извештају о СПУ

III ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

1. ПРИКАЗ ПРОЦЕЊЕНИХ УТИЦАЈА ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА И ОПИС МЕРА ЗА СПРЕЧАВАЊЕ И ОГРАНИЧАВАЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА И УВЕЋАЊЕ ПОЗИТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Приказ процењених утицаја варијантних решења

Заштита животне средине је један од приоритетних друштвених задатака. Данас присутне негативне последице углавном су последица погрешно планиране изградње насеља, саобраћајних система, неконтролисаних и неадекватне употребе енергије, као и непознавања основних законитости из домена животне средине.

У оквирима изнетих ставова промене које су последица прилагођавања природе потребама човека могу бити онакве какве он очекује, али могу бити, и често јесу, сасвим неповољне и за њега самог.

Скуп таквих промена за собом повлачи врло сложене последице, које у принципу имају повратно деловање на иницијаторе промена, доводећи тако до нових стања и нових последица.

Циљ вршења Стратешке процене утицаја, чији је резултат израда Извештаја, је пре свега сагледавање могућих негативних утицаја на квалитет животне средине и предвиђених мера за њихово смањење, односно довођење у прихватљиве оквире не стварајући конфликте у простору и водећи рачуна о капацитету животне средине на посматраном простору.

Да би се постављени циљеви остварили, потребно је сагледати Планом предвиђене активности и мере за смањење потенцијално негативних утицаја.

Стратешка процена се бави генералном и општом анализом и проценом могућих утицаја планираних решења заштите животне средине у Плану. У стратешкој процени, акценат је стављен на анализу планских решења, која могу имати утицаја на животну средину. У том контексту, у Стратешкој процени се анализирају могући утицаји планираних активности на животну средину и планске мере заштите које ће потенцијалне негативне ефекте плана довести на ниво прихватљивости, а који ће се вредновати у односу на дефинисане индикаторе.

Дефинисање мера заштите има за циљ обезбеђивање услова да се постојеће стање животне средине **очува**, у појединим сегментима и **унапреди**, а пре свега, да се **спречи** потенцијално негативно деловање.

Поред процене утицаја планских решења на животну средину и сагледавања могућих значајних негативних утицаја, циљ израде Стратешке процене утицаја предметног Плана је и прописивање одговарајућих мера за њихово смањење, односно довођење у прихватљиве оквире, дефинисане позитивном законском регулативом, а водећи рачуна о капацитету животне средине на посматраном простору.

Концепција заштите животне средине у Плану заснива се на усклађивању потреба развоја и очувања, односно заштите његових ресурса и природних вредности на одржив начин, тако да се садашњим и наредним генерацијама омогући задовољење њихових потреба и побољшање квалитета живота.

Мере заштите имају за циљ да утицаје на животну средину у оквиру планског подручја сведу у оквиру граница прихватљивости, а са циљем спречавања угрожавања животне средине и здравља људи. Мере заштите омогућавају развој и спречавају конфликте на датом простору што је у функцији реализације циљева одрживог развоја.

Спровођење мера заштите животне средине утицаће на смањење ризика од загађивања и деградације животне средине, као и на подизање квалитета животне средине, што ће се одразити и на подизање свеукупног квалитета на подручју Плана.

У фази избора трасе и микролокација стубних места, као и приликом израде техничке документације планирају се и пројектују превентивне мере за спречавање или смањење штетног утицаја далековода на животну средину и за смањење ризика нежељених догађаја или акцидентата.

Смањење ризика утицаја електричног и магнетног поља далековода на здравље људи и околину постиже се одржавањем прописаних (на угроженим местима и већих) сигурносних висина и удаљености у заштитној зони далековода и ширем простору. Смањење физичког ометања и физичког нарушавања предела што се решава студиозним избором трасе и брижљивим лоцирањем стубних локација.

Спољашњи и унутрашњи пренапони се ограничавају одговарајућим електричним димензионисањем и дизајнирањем глава стубова према сигурносним размацима за утврђени изолациони ниво у зависности од прихватљивих ризика прескока прорачунатих по статистичким методама.

Ризик опасности од напона корака и додиром је практично занемарљив јер се врши ефикасно уземљење стубова са обликовањем потенцијала, примењено је проводно заштитно уже, а сам далековод припада мрежи са ефикасно уземљеном неутралном тачком и опремљен је заштитом за брзо аутоматско искључење.

Далековод се пројектује према климатским параметрима одабраним према искуству са постојећих водова на том подручју, теренским условима и подацима РХМЗ. За случај акцидента, у складу са селективним приступом пројектовању предвиђа се повећана механичка сигурност елемената далековода у предвиђеним ситуацијама, смањено искоришћење средњих и гравитационих распона, ограничавање дужина затезних поља, обележавање далековода тамо где постоји опасност од удара летелица, избором погодних локација стубова у односу на саобраћајнице, итд.

На делу трасе која пролази кроз осетљива подручја потребно је применити све познате методе и поступке који ће минимизирати утицај далековода на природни амбијент („уклапање у амбијент“ применом одговарајућих премаза - боја за стубове, обликом и висином стуба, смањењем броја приступних путева, и слично).

Мере за заштиту становништва од дугорочне изложености електричним и магнетним пољима морају бити део процеса планирања пројекта, укључујући и одговарајуће позиционирање далеководних стубова у односу на насељене области и образовање сигурносних тампон зона када је то потребно.

Потребно је на одговарајући начин организовати градилишта - базе за допрему алата, материјала, опреме, људства и сл., те за дистрибуцију наведеног до појединих локација односно стубних места дуж трасе далековода.

Конкретни грађевински захвати, у смислу ископа, бетонирања, монтаже конструкције, израде прилазних путева и сл., изводе се на терену који је, зависно о дужини далековода и смештају базе, на већој или мањој удаљености у односу на исту. Споменути радови везани су уз локације будућих стубних места и зависе о распореду стубова те се проводе на одговарајућем броју локација дуж трасе далековода. Транспорт конструкције стубова, електромонтажне опреме, алата и свог осталог потребног материјала предвиђено је изводити одговарајућим превозним средствима до самог градилишта - стубних места на траси далековода, односно кабловских ровова. Потребно је водити рачуна да се у што је могуће већој мери користе постојећи прилазни путеви, и у што је могуће мањој мери узурпира и девастира постојеће обрадиво земљиште.

Након изградње предметног далековода потребно је уредити трасу, одстранити отпадни материјал и сувишни ископ на локације предвиђене за депоновање таквог материјала, поправити евентуално оштећене путеве, расформирати градилиште и уредити околни терен. Терен који је био заузет за време градње потребно је довести у стање затечено пре изградње.

Потребно је терен око стубних места довести у првобитно стање (стубна места изграђена на обрадивом или плодном тлу, по изградњи стубног места биће потребно извршити уређење комплетно оштећеног дела парцеле на начин да се земљиште депоновано управо с те локације поново насипа на делу терена који је кориштен за изградњу стуба). Обавеза инвеститора је да након изградње енергетског објекта на копну спроведе геодетско снимање изведеног објекта, изради елаборат изведеног стања и преда на катастар где се води евиденција енергетских објеката - „катастар водова“, како би се спречиле могуће колизије истих са планираним објектима и активностима на неком подручју.

2. ПРИКАЗ ПРОЦЕЊЕНИХ УТИЦАЈА ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА И ПОРЕЂЕЊЕ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА И ПРИКАЗ РАЗЛОГА ЗА ИЗБОР НАЈПОВОЉНИЈЕГ РЕШЕЊА

Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину не прописује шта су то варијантна решења Плана која подлежу стратешкој процени утицаја, али у пракси се морају разматрати најмање две варијанте:

- варијанта да се план не усвоји и имплементира (Status quo);
- варијанта да се план усвоји и имплементира (да дође до изградње предметног далековода и ТС).

Избор решења за која је урађена Стратешка процена извршен је према следећим принципима:

- процена је вршена само за планска решења стратешког нивоа, којима су одређене основе будућег просторног развоја планског подручја;
- најрационалније обухватање и приказ концепта развоја предвиђеног Планом.

Варијантна решења Плана представљају различите рационалне начине средства и мере реализације циљева Плана у појединим секторима развоја, кроз разматрање могућности коришћења одређеног простора за специфичне намене и активности.

Укупни ефекти Плана, па и утицаји на одређене сегменте развоја, могу се утврдити само поређењем са постојећим стањем, са циљевима и решењима Плана.

С обзиром да се ради о инфраструктурном систему, процена утицаја варијантних решења на циљеве Стратешке процене урађена је како би се омогућило поређење припремљених варијантних решења у смислу изградње и не изградње објеката а у циљу указивања на повољније решење са становишта заштите животне средине.

Процена могућих утицаја плана и програма на животну средину, према Закону, садржи следеће елементе:

- 1) приказ процењених утицаја варијантних решења плана повољних са становишта заштите животне средине са описом мера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину;
- 2) поређење варијантних решења и приказ разлога за избор најповољнијег решења;
- 3) приказ процењених утицаја плана и програма на животну средину са описом мера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину;
- 4) начин на који су при процени утицаја узети у обзир чиниоци животне средине укључујући податке о: ваздуху, води, земљишту, клими, јонизујућем и нејонизујућем зрачењу, буци и вибрацијама, биљном и животињском свету, стаништима и биодиверзитету; заштићеним природним добрима; становништву, здрављу људи, градовима и другим насељима, културно-историјској баштини, инфраструктурним, индустријским и другим објектима или другим створеним вредностима;
- 5) начин на који су при процени узете у обзир карактеристике утицаја: вероватноћа, интензитет, сложеност/реверзибилност, временска димензија (трајање, учесталост, понављање), просторна димензија (локација, географска област, број изложених становника, прекогранична природа утицаја), кумулативна и синергијска природа утицаја.

Неки од наведених елемената нису разматрани у предметној СПУ с обзиром да се ради о плану детаљне регулације као и о инфраструктурном линијском систему те одређена поглавља нису разматрана и обрађена ни у Плану ни у Стратешкој процени.

Процена утицаја варијантних решења

Закон не прописује шта су то варијантна решења Плана која подлежу стратешкој процени утицаја, али у пракси се морају разматрати најмање две варијанте:

Варијанта I - уколико не дође до спровођења планских решења;

Варијанта II - уколико се реализују планска решења.

Ограничавајући се у том контексту на позитивне и негативне ефекте које би имало реализовање или не реализовање предметног Плана, стратешка процена ће се бавити разрадом варијанте да се план не реализује и варијанте реализације плана и планом предвиђених решења у свим дефинисаним областима које су релевантне са аспекта заштите животне средине.

У табели 4. дат је приказ процене утицаја сектора плана (у којима су дефинисана приоритетна планска решења) у односу на циљеве стратешке процене и у односу на варијантна решења реализовања односно не реализовања планских решења.

Табела 4.   Процена утицаја сектора плана у односу на циљеве стратешке процене утицаја у односу на варијантна решења

Циљеви стратешке процене

- А. Заштита и одрживо коришћење природних ресурса;
 Б. Заштита од буке;
 В. Смањење ризика од удеса и минимизација потенцијалног загађивања пољопривредног земљишта
 Г. Смањење негативних утицаја нејонизујућег зрачења.

СЕКТОР ПЛАНА	СЦЕНАРИО РАЗВОЈА				
		А	Б	В	Г
Природни ресурси (Утицај на природу и животну средину и мере заштите)	ВАРИЈАНТА 2	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 1	+	+	+	0
Функционисање насеља	ВАРИЈАНТА 2	0	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 1	+	+	+	+
Однос према другим техничким системима (инфраструктури)	ВАРИЈАНТА 2	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 1	+	+	+	+
Употреба земљишта	ВАРИЈАНТА 2	-	0	-	-
	ВАРИЈАНТА 1	+	0	+	+

+ - укупно позитиван утицај,

- - укупно негативан утицај,

0 - неутралан утицај,

? - нејасан утицај (не могу се тренутно сагледати утицаји али не искључује могућност постојања и позитивних и негативних утицаја у планском периоду)

Приоритетна планска решења

Планом дефинисана планска решења су:

- Изградња нове трансформаторске станице (ТС) 110/35 kV „Горњи Милановац 2“ планирана је у јужном делу градског насеља и треба да преузме напајање ТС 35/10 kV „Горњи Милановац 1“, „Горњи Милановац 3“ и „Таково“ у складу са принципима заштите животне средине
- Изградња два једносистемска вода, по принципу “улаз – излаз”, напонског нивоа 110kV, на релацији од постојећег далековода ДВ 110 kV број 1183 ТС “Чачак 3” – ТС Горњи Милановац” до ТС 110/35 kV “Горњи Милановац 2”, дужине око 2x2 km у складу са принципима заштите животне средине
- Израда техничке документације у складу са принципима заштите животне средине
- Решавање имовинско правних односа
- Примена мера заштите животне средине у складу са основним принципима одрживог развоја

Разлози за избор најповољнијег варијантног решења

На основу члана 15. Закона о стратешкој процени утицаја обавезно је поређење варијантних решења и приказ разлога за избор најповољнијег решења. Резимирајући позитивне и негативне ефекте варијанти Плана, може се констатовати следеће:

1. у варијанти да се План не донесе и да се развој настави по досадашњем тренду могу се очекивати негативни ефекти и неадекватно и неодрживо коришћење предметног простора што би угрозило даљи развој предметног подручја, стање животне средине, и ономогућило заштиту природних и створених вредности на територији Плана;
2. у варијанти да се План имплементира могу се очекивати бројни позитивни ефекти у сваком сектору на територији Плана јер ће бити обезбеђени услови за даљи развој предметног подручја а у складу са основним принципима одрживог развоја поштујући већ веома ограничене капацитете животне средине планског подручја.

На основу изнетог може се закључити да је варијанта доношења предложеног Плана свакако повољнија у односу на варијанту да се План не донесе.

3. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Циљ израде стратешке процене предметног Плана на животну средину је сагледавање могућих негативних утицаја на квалитет животне средине и предвиђених мера за њихово смањење, односно довођење у прихватљиве оквире не стварајући конфликте у простору и водећи рачуна о капацитету животне средине на посматраном простору. У стратешкој процени, акценат је стављен на анализу планских решења која доприносе заштити животне средине и подизању квалитета живота на посматраном простору. У том контексту, у Извештају се анализирају могући утицаји планираних активности на животну средину и планске мере заштите које ће потенцијалне негативне ефекте плана довести на ниво прихватљивости, а који ће се вредновати у односу на дефинисане индикаторе.

Пре него што пређемо на анализу процене утицаја варијантних решења у односу на секторе плана и варијантна решења, у наредном тексту анализирани су могући утицаји изградње далековода на животну средину.

3.1. УТИЦАЈ ИЗГРАДЊЕ ДАЛЕКОВОДА НА ВАЗДУХ

Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха (Службени гласник РС бр. 11/10, 75/10 и 63/13), а на основу законодавства ЕУ и препоруке Светске здравствене организације (СЗО), у Србији су утврђене граничне вредности загађујућих материја у ваздуху. Већ су утврђене законски обавезујуће граничне вредности за Србију за SO₂, NO₂, PM₁₀, CO, олово, бензин.

За неке загађиваче (нпр. NO), постоје дугорочни (годишњи) стандарди и краткорочни стандарди. У случају NO₂, краткорочни стандарди су просечно за 1-часовни период, док је за PM₁₀ то просечно за 24-часовни период. Ови периоди одражавају различите утицаје на здравље, при различитим изложеностима загађивачима (нпр. привремено излагање на тротоару поред прометног пута, у поређењу са изложеношћу стамбених објеката који се налазе поред пута).

Табела 5. Граничне вредности за заштиту људског здравља

Загађивачи	Просечан период	Гранична вредност	Број дозвољених годишњих прекорачења догађаја
SO ₂	1 час	350 µg/m ³	24
	24 часа	125 µg/m ³	3
	1 година	50 µg/m ³	0
	1 час	150 µg/m ³	18
NO ₂	24 часа	85 µg/m ³	0
	1 година	40 µg/m ³	0
PM10	24 часа	50 µg/m ³	35
	1 година	40 µg/m ³	0
	Максимално дневно 8-часова просечна вредност	10 mg/m ³	0
CO	24 часова	5 mg/m ³	0
	1 година	3 mg/m ³	0
	Олово	24 часова	1 µg/m ³
C ₆ H ₆	1 час	0,5 µg/m ³	0
	24 часа	5 µg/m ³	0

Извор: Уредба о условима мониторинга и захтевима за квалитет ваздуха

Прашина и честице током изградње и демонтаже

Током изградње предметног далековода, биће радова на припреми терена и грађевинских активности, а све то су потенцијални генератори прашине. Такве емисије могу се поделити на прашину и честице (PM₁₀).

Прашина се састоји од великих честица материјала, која се кратко време након ослобађања задржавају у атмосфери, јер су довољно тешке да се релативно брзо издвоје из ваздуха. Зато ће ефекти ових емисија бити локализовани и неће изазвати дугорочне или опсежне промене у квалитету ваздуха у локалу, али њихово таложење на имовини у близини изазива прљање, што може изазвати жалбе на сметње, које су обично привремене.

Главни извори прашине, током активности изградње и демонтаже, укључују:

- Кретања грађевинских возила и друго у вези са саобраћајем на неасфалтираним путевима што је везано за предметно подручје, ископавање земљишта, руковање, складиштење, нагомилавање,
- Припрема градилишта и рестаурација након завршетка,
- Изградња приступних путева и стубова,
- Унутрашњи и спољашњи радови на трафостаници.

Тачно одређено кретање прашине, њено присуство у атмосфери и растојање које може прећи, зависиће од бројних фактора. Ово укључује правац и снагу ветра, локалну топографију и присуство препрека (зграда, дрвећа итд.), које могу пресрести прашину, пре него што стигне до осетљивих локација. Сваки од ових фактора, разликује се дуж трасе далековода.

Честице (лебдеће честице) се ослобађају на исти начин као и прашина. Ипак, оне су много мање величине (обично мање од 10 микрометара), остају да лебде у атмосфери дужи период и ветар их може разнети по широј области него прашину. Довољно су мале да дисањем буду увучене у плућа, што код осетљивих појединаца може изазвати негативне реакције. Као резултат овог потенцијалног утицаја на здравље, гранична вредност за PM_{10} је дефинисана националном законском регулативом.

Током изградње, типични извори PM_{10} , слични су по природи онима за прашину. Честице се такође ослобађају са градилишта кад раде мотори са унутрашњим сагоревањем. Како је величина емисије PM_{10} релативно мала, било који нихови негативни ефекти, вероватно ће бити релативно краткотрајни, без значајнијег утицаја ван граница градилишта.

Емисија услед саобраћаја

Главни загађивачи повезани са путним саобраћајем односе се на NO_2 , PM_{10} , CO , бензин (C_6H_6) бензопирен. Емисије ових загађивача, NO_2 и PM_{10} , највероватније ће довести до прекорачења релевантних стандарда или жељених вредности.

У вези са изградњом предметног далековода, највећи могући утицај саобраћаја на квалитет ваздуха биће у областима непосредно поред главних саобраћајница за приступ градилиштима. У зони градње, количина прашине генерисана покретима возила и локалним загађивачима ваздуха из машина, може током периода грађевинске активности бити привремено повишена; ипак нису предвиђени значајни ефекти на локални квалитет ваздуха.

Током експлоатације далековода емисије у ваздуху услед одвијања саобраћајних манифестација, биће врло мале и јављаће се само у току редовне контроле и одржавања.

3.2. УТИЦАЈ ИЗГРАДЕ ДАЛЕКОВОДА НА ХИДРОЛОШКЕ КАТАКТЕРИСТИКЕ

Осетљивост сливних подручја

У општем смислу, критеријуми за мерење осетљивости слива, базирају се на бројним факторима, укључујући међународне и националне одреднице, информације о квалитету воде, посете локацији и професионалној процени.

Укрштање са реком Луњевица биће детаљније дефинисано пројектно техничком документацијом.

Током своје оперативне фазе предметни далековод неће директно испуштати загађујуће супстанце у водотоке.

Табела 6. представља преглед потенцијалних утицаја на хидрологију и водену средину у току експлоатације и одржавања далековода и трафостанице.

Табела 6. Преглед потенцијалних утицаја на воде у току експлатације

Активност	Опис активност	Потенцијални утицај
Дренажа приступних путева	Потенцијал за повећање протока за отицање кроз нове канале	Промене у хидролошком режиму и подземној води
Одржавање саобраћаја за приступ траси далековода	Изливање уља и горива из машина, сабијање земљишта око темеља стубова	Потенцијални ризик од загађења воде горивом / уљем Локални ефекат на хидрологију услед сабијања
Темељ стуба далековода	Ефекати баријере бетонских темеља на хидрологију	Локални ефекти на хидролошке моделе и ниво воде

3.3. УТИЦАЈ ИЗГРАДЊЕ ДАЛЕКОВОДА НА ЗЕМЉИШТА

Индикативни критеријуми за осетљивост земљишта у региону далековода засновани су на низу фактора, укључујући међународне и националне одреднице, постојећу литературу и геолошке мапе, посете локалитетима и професионално мишљење. Критеријуми коришћени за одређивање анализе осетљивости земљишта дуж предложене трасе ДВ, су наведени у табели 7.

Табела 7. Класификација осетљивости

Осетљивост	Критеријуми
Висока осетљивост	<ul style="list-style-type: none"> • Проглашено подручје, као важно геолошко налазиште •
Умерена осетљивост	<ul style="list-style-type: none"> • Тло под мањим нагибом • Плодна земљишта погодна за пољопривреду
Ниска осетљивост	<ul style="list-style-type: none"> • Земљишта погодна за пашњаке • Земљишта на развијеним подручјима • Равна и добро консолидована земљишта

Потенцијални утицаји планираног далековода на земљиште, током изградње, били би у облику деградације земљишта због:

- Ископавања за изградњу темеља стубова,
- Изливања уља и горива из возила,
- Неадекватног управљања отпадом.

3.4. УТИЦАЈ БУКЕ И ВИБРАЦИЈА

Закон о заштити од буке у животној средини са одговарајућим подзаконским актима регулише заштиту од буке у животној средини и одређује мере за ублажавање штетних ефеката буке на људско здравље, укључујући и дефинисање норматива, урбанистичко - техничких мера, као и припрему стратешких карата буке и акционих планова. Законодавство, између осталог, одређује граничне вредности буке и регулише аспекте који се односе на мерење нивоа буке у животној средини. Ово искључује буку у радној средини.

Сваки звук у животној средини може у једном тренутку постати бука (environmental noise). Када ће звук постати бука зависи од тога да ли човек треба да препозна тај звук као буку, или другачије, сваки звук када је "нежељен" постаје бука. Исто тако, овај звук може бити и "штетан", па се под појмом бука може подразумевати и сваки звук који може штетно (негативно) утицати на људски организам. Под овим се првенствено подразумевају аудитивни и соматски ефекти. Ниво буке при којима се човек изјашњава да је неки звук бука је у врло широком опсегу, понекад почев већ од 15 dBA, а понекад тек од врло високих нивоа од чак преко 60 dBA. Штетни ефекти настају по правилу тек када ниво пређе вредности од 60 - 65 dBA.

Бука представља веома важан проблем у животној средини са којим се човек суочава и тежи да на њу утиче и да је контролише. Под буком у животној средини се подразумева бука коју стварају сви извори буке: саобраћај, грађевинске машине (извођење јавних радова), комуналне службе, индустрија, спортске активности, концерти, забавни паркови, аларми, као и машине за кућну употребу и кућне инсталације.

Бука утиче на човека физички, психички као и на измену социјалног понашања, па може изазвати: оштећење слуха и друге здравствене проблеме, сметње при комуникацији, узнемиравање, умор, слабији рад, поремећај сна, раздражљивост и арогантан однос према окружењу.

Аудитивни ефекти обухватају поремећаје слуха, зујање, бол, и др. Екстра-аудитивни ефекти могу да буду психогени или соматски. Као психогене ефекте треба поменути ометање пажње, сна, памћења, социјалне комуникације, затим стварање неуроza и других менталних поремећаја. Соматски ефекти се исказују као неуровегетативни, кардиоваскуларни, ендокрине сметње, смањење имунитета, као и други утицаји на органе и системе. Болести које изазивају ефекти буке могу да буду реверзибилног или ирреверзибилног карактера.

Бука током изградње

У општем контексту, активности изградње и демонтаже, могу се поделити на више различитих процеса. Могу се описати на следећи начин:

- * Изградња темеља стубова
- * Монтажа и подизање стубова
- * Развлачење проводника

Табела 8. Нивои буке од грађевинске опреме

Бука у току изградње	Ниво буке (dBA) на 16 m од извора
Компресор	81
Багер	80
Машина за разастирање	82
Машина за набијање	83
Ваљак	82
Мешалица за бетон	85
Пумпа за бетон	82
Вибратор за бетон	76
Кран	88
Мобилни кран	83
Булдожер	85
Генератор	81

Машина за равњање	85
Кружна тестера (сечење метала)	76
Тестера за сечу дрвећа	84
Утоваривач	85
Камион	88

Табела 9 приказује процене буке за различите грађевинске процесе који су претходно идентификовани, на основу расположивих информација у релевантној литератури, као и у сродним студијама изградње далековода. Ове процене представљају најгори сценарио, јер не узимају у обзир могућност евентуалних баријера или апсорпција ваздуха. Вероватно ће између извора и рецептора осетљивих на буку постојати природне баријере или баријере које направи човек, посебно са повећањем удаљености од извора. Такве баријере могу чинити природни елементи предела, друге грађевине или структуре између извора и рецептора.

Табела 9. Процена буке према грађевинским процесима

Удаљеност од извора [m]	Изградња темеља стубова [dB]	Монтажа и подизање стуба [dB]	Повезивање проводника [dB]
0-50	≤77	≤68	≤70
50-100	≤70	≤62	≤63
100-200	≤63	≤56	≤56
200-400	≤56	≤50	≤48
400-600	≤52	≤46	≤44
600-800	≤49	≤43	≤41
800-1,000	≤46	≤41	≤39
трајање	7 дана/стуб (ископ+бетонирање)	7 дана/стуб (монтажа+подизање)	1.7 дан/стуб

Типични нивои буке из различитих извора су представљени у табели 10.

Табела 10. Ниво буке из различитих извора

Извор / Активност	Ниво звука [dB (A)]	
Праг чујности	0	
Сеоска средина ноћу	20 - 40	
Ветрењача на 350m	35 - 45	
Просечни услови у дому	50	
Кола на 100m	55	
Прометна канцеларија	60	
Усисивач на 1m	70	
Тротоар уз прометни пут на 5 m	80	
Камион	на 100m	65
	на 10m	90
Пнеуматска бушилица на 7m	95	

Диско (1 m од звучника)		100
Млазни авион	на 250m	105
	на 50m	140
Праг nelaгодности		120
Праг бола		130 / 140

Значајни ефекти могу да се очекују када је ниво буке виши од 75 dB у градским подручјима.

Претходно наведене процене указују на то да је широко подручје потенцијално погођено буком у процесу изградње, иако ефеката буке предвиђених на било којој локацији неће бити на истом нивоу током целог периода изградње, због дисконтинуитета грађевинских активности у погледу локација (као што су локације темеља и стуба). Ово је посебно тачно у погледу "линијских" активности као што је побољшање приступних путева и монтажа проводника где релативно високи нивои буке потенцијално могу да се јаве у непосредној близини било којих радова, али који се брзо враћају на нормалне нивое како радови одмичу.

Процена значаја потенцијалних утицаја дата је у табели 11.

Табела 11. Значај утицаја буке настале у току изградње

Потенцијални утицај	Значај утицаја
Изградња темеља стуба	Велики: у оквиру 100 m
	Умерен: 100 – 400 m
Монтажа и подизање стуба	Умерен: у оквиру 200 m
Повезивање проводника	Велики: у оквиру 50 m
	Умерен: 50 – 200 m

Бука током експлоатације

Далековод у погону може бити извор појаве познате као "корона пражњење" (локални електрични пробој у ваздуху), која се такође може појавити у природи за време олуја, када веома наелектрисани облаци индукују јака електрична поља око високих објеката.

Док су системи проводника далековода пројектовани и саграђени тако да минимализују шум короне а тиме и акустични шум, површинске неправилности на проводницима, изазване физичким оштећењем, као што је рапавост, или остаци као што су инсекти, полен, индустријско загађење, кишне капи или други облици загађења, могу локално да ојачају електрично поље довољно да дође до пражњења. Свако пражњење короне је извор чујног шума, односно пуцкетања обично праћеног нискофреквентним зујањем у одређеним влажним условима.

Шум короне настаје само онда када електрични напон површине проводника премаши почетни ниво пражњења короне. Проводници далековода су пројектовани да раде испод овог прага. Загађење површине проводника, које доводи до промене његовог глатког профила, изазива локално повећање електричног напона, које може да изазове пражњење. На сваком месту пражњења, јавља се ограничен електрични пробој ваздуха.

Део енергије повезане са процесом короне се отпушта као акустична енергија, која се испушта у ваздух као таласи звучног притиска.

Највиши нивои шума које прави далековод се обично јављају када пада киша. Водене капи се скупљају на површини проводника и могу изазвати додатна пражњења короне. Магла такође може да утиче на повећање нивоа шума. Шумове магле изазивају капи воде које се кондензују на проводницима и тако изазивају пражњење, на сличан начин као и киша.

Могући утицаји

Шум од далековода у погону, повећава нивое шума у околној животној средини и може да изазове нелагодности код погођеног становништва. Велике разлике које постоје у реакцијама појединаца на исте изворе шума, чини предвиђање сметњи веома тешким. Свака индивидуална реакција на повишене нивое шума је субјективна и врло лична.

Чујни шум далековода се обично означава као "пуцкетање" или "зујање", у зависности од тонског садржаја. Пуцкетање може да се јави самостално, али се зујање обично јавља само заједно са пуцкетањем. Зујање се углавном јавља када пада киша, када количина падавина прелази 1 mm/hr. Пуцкетање је "широкопојасни" шум који садржи насумичну мешавину фреквенција, обично од 1 kHz до 10 kHz. Не може се издвојити ни један иоле трајан чист тон. Пуцкетање има сличан спектрални садржај као звук кише. Зујање је звук који се састоји од једног или више чистих тонова. Обично је 100 Hz најдоминантнији, али се такође могу јавити и други хармоници од 50 Hz, са смањеном магнитудом како фреквенција расте, и то само за првих неколико хармоника.

Ниво буке од короне зависи од јачине електричног поља на површини проводника и временских услова, а опада са растојањем. Додатно, непосредно окружење надземног вода такође утиче на буку короне: топографија терена, пошумљеност, изграђеност, итд. представљају природну заштиту од буке.

Ниво шума се мења дуж далековода и зависи од површинских неправилности или физичких оштећења на проводницима. Шум короне слаби са удаљавањем од вода и на приближно 20 m од вода постаје неприметан.

3.5. ВИЗУЕЛНИ ЕФЕКТИ И УТИЦАЈ ИЗГРАДЊЕ ДАЛЕКОВОДА НА ПЕЈЗАЖ

Ефекти изградње и експлоатације далековода на структурне и функционалне вредности пејзажа, дуж предложеног коридора далековода, процењени су као мали (у случају функције пејзажа за популацију птица) или занемарљиви (у случају других биљних и животињских врста). Исто важи и за функционалне аспекте пејзажа у односу на материјални обрт (циркулисање минерала, превенција ефеката загађења, итд.).

Визуелни ефекти током изградње

Подручје дуж градилишта ће бити привремено промењено током фазе изградње. Број места градње, њихова величина и локација ће бити одредјени у техничкој документацији за изградњу. Ове зоне, заједно са локалитетима на којима ће се складиштити материјал за градњу и префабриковани елементи стубова, биће визуелно приметни и правиће промене у естетици подручја. Међутим, ове промене ће бити краткотрајне природе, са трајањем које ће одговарати времену изградње сваког стуба, не више од 10 дана. Зато ће ове промене бити од малог значаја.

Након завршетка активности на изградњи, микро-рељеф и вегетација ових подручја биће предмет обнављања и уређења пејзажа.

Визуелни ефекти током експлоатације

Пејзажни ефекти могу се дефинисати као резултат физичких промена пејзажа који настају као резултат развоја, или форма индиректних ефеката као што су лоше управљање који води ка разарању пејзажа. Такве физичке промене могу даље да укључе промену или уклањање дрвећа или шума, грађевина (далеководи, зграде, зидови, итд.) или других објеката, као што су путеви. Пејзажни ефекти могу бити позитивни (корисни), негативни (штетни) или неутрални (нема скупа промена или баланс позитивних и негативних ефеката).

Визуелни ефекти су у блиској вези са пејзажним али уносе промену у изгледу. Визуална процена се односи на перцепцију људи и одговор на промене у пријатности, тј. вредност одређеног подручја или поглед на оно што се види. Ефекти могу да потичу од нових елемената лоцираних у пејзажу који су узрок визуелних упада (тј. сметњи или прекида погледа) или нови облик који физички спречава поглед кроз пејзаж. Визуелни ефекти се могу десити када нови изглед потиче од уклањања дрвећа или постојећих препрека. Визуелни ефекти могу бити позитивни (корисни), негативни (неповољни) или неутрални (без укупних промена или разнотеже позитивних и негативних ефеката).

У општем контексту, видљивост објекта у пејзажу зависи од низа фактора. То су: (1) растојање посматрача од објекта; (2) у којој мери облик земљишта, вегетациони покривач или објекти као што су зграде, могу да прекину или засене читав или део погледа; (3) степен збијености објекта о коме се ради, и (4) опсег у коме се боја објекта разликује од боје позадине. Поред тога, опсег у коме објекат "прекида" хоризонт такође битно утиче на његову видљивост.

За ДВ стубове, челично решеткаста структура дозвољава да се позадина види кроз структуру, а она сама смањује утицај како се поваћава удаљеност од посматрача. Зато су ДВ стубови мање видљиви него пуни објекти исте величине. Према искуству, просечан посматрач, по нормалном времену, не уочава ДВ стубове на растојању већем од 10 km, чак иако се гледају према линији хоризонта. Поред тога, тамо где се позадина мења у боји или засенчености, то ефектније утиче на смањење визуелног ефекта стубова него ако је позадина тамна или униформне боје, као што се то дешава са плантажама четинара.

На основу ранијег искуства може се закључити да визуални ефекти који прате реализацију ДВ, не представљају кључни аспект за прихватање од локалног становништва и већина ће гледати на визуелни утицај као на нешто прихватљиво. У почетку ће бити уочавани стубови далековода, али ће се готово сви људи адаптирати на њих и они ће постати део пејзажа.

3.6. ЕВАЛУАЦИЈА КАРАКТЕРИСТИКА И ЗНАЧАЈА УТИЦАЈА ПЛАНСКИХ РЕШЕЊА

У претходним табелама извршена је квалитативна експертска процена позитивних и негативних утицаја појединих сектора Плана на животну средину у поређењу са ефектима варијанте ако се планска решења не реализују. У наставку стратешке процене утицаја извршена је евалуација значаја, просторних размера и вероватноће утицаја планских решења предложене варијанте Плана на животну средину и елементе одрживог развоја. Значај утицаја процењује се у односу на величину (интензитет) утицаја и просторне размере на којима се може остварити утицај. Утицаји, односно ефекти, планских решења, према величини промена се оцењују бројевима од -3 до +3, где се знак минус односи на негативне, а знак плус за позитивне промене, како је приказано у табели 12. Овај систем вредновања примењује се како на појединачне индикаторе утицаја, тако и на сродне категорије преко збирних индикатора.

Табела 12. Критеријуми за оцењивање величине утицаја

Величина утицаја	Ознака	Опис
Критичан	- 3	Јак негативан утицај
Већи	- 2	Већи негативан утицај
Мањи	- 1	Мањи негативни утицај
Нема или нејасан	0	Нема утицаја, нема података или није
Позитиван	+ 1	Мањи позитивни утицај
Повољан	+ 2	Већи позитиван утицај
Врло повољан	+ 3	Јак позитиван утицај

На основу критеријума процене величине и просторних размера утицаја планских решења на циљеве стратешке процене врши се евалуација значаја идентификованих утицаја за остваривање циљева стратешке процене.

Табела 13. Критеријуми за оцењивање просторних размера утицаја

Размере	Ознака	Опис
Регионални	Р	Могућ утицај у оквиру простора регије
Локални	Л	Могућ утицај у некој зони или делу територије Просторног плана

Вероватноћа да ће се неки процењени утицај догодити у стварности такође представља важан критеријум за доношење одлука у току израде Плана.

Вероватноћа утицаја одређује се према скали приказаној у табели 14.

Табела 14. Скала за процену вероватноће утицаја

Вероватноћа	Ознака	Опис
100%	И	утицај извесан
више од 50%	В	утицај вероватан
мање од 50%	М	утицај могућ

Вероватноћа утицаја може дакле бити од потпуно извесне (100%) до ситуације у којој је утицај готово невероватан. Ова чињеница је посебно пажња јер тако одређено планско решење које генерално има изразито јак нпр. негативан утицај, у конкретном случају може бити потпуно невероватно па се самим тим његов утицај не може окарактерисати као стратешки значајан.

Табела 15. Процена величине утицаја планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја

Циљеви стратешке процене

А. Заштита и одрживо коришћење природних ресурса   Б. Заштита од буке   В. Смањење ризика од удеса и минимизација потенцијалног загађивања пољопривредног земљишта   Г. Смањење негативних утицаја нејонизујућег зрачења

Планска решења	Циљеви стратешке процене			
	А	Б	В	Г
Изградња нове трансформаторске станице (ТС) 110/35 kV „Горњи Милановац 2“ планирана је у јужном делу градског насеља и треба да преузме напајање ТС 35/10 kV „Горњи Милановац 1“, „Горњи Милановац 3“ и „Таково“ у складу са принципима заштите животне средине	+1	+1	+1	+1
Изградња два једносистемска вода, по принципу “улаз – излаз”, напонског нивоа 110kV, на релацији од постојећег далековода ДВ 110 kV број 1183 ТС “Чачак 3” – ТС Горњи Милановац” до ТС 110/35 kV “Горњи Милановац 2”, дужине око 2x2 km у складу са принципима заштите животне средине	+1	+1	+1	+1
Израда техничке документације у складу са принципима заштите животне средине	+2	+3	+2	+3
Решавање имовинско правних односа	0	0	+1	0
Примена мера заштите животне средине у складу са основним принципима одрживог развоја	+3	+3	+3	+3

Табела 16. Процена просторних размера планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја

Циљеви стратешке процене

<p>А. Заштита и одрживо коришћење природних ресурса   Б. Заштита од буке   В. Смањење ризика од удеса и минимизација потенцијалног загађивања пољопривредног земљишта   Г. Смањење негативних утицаја нејонизујућег зрачења</p>
--

Планска решења	Циљеви стратешке процене			
	А	Б	В	Г
Изградња нове трансформаторске станице (ТС) 110/35 kV „Горњи Милановац 2“ планирана је у јужном делу градског насеља и треба да преузме напајање ТС 35/10 kV „Горњи Милановац 1“, „Горњи Милановац 3“ и „Таково“ у складу са принципима заштите животне средине	Л	Л	Л	Л
Изградња два једносистемска вода, по принципу “улаз – излаз”, напонског нивоа 110kV, на релацији од постојећег далековода ДВ 110 kV број 1183 ТС “Чачак 3” – ТС Горњи Милановац” до ТС 110/35 kV “Горњи Милановац 2”, дужине око 2x2 km у складу са принципима заштите животне средине	Л	Л	Л	Л
Израда техничке документације у складу са принципима заштите животне средине	Л	Л	Л	Л
Решавање имовинско правних односа	Л	Л	Л	Л
Примена мера заштите животне средине у складу са основним принципима одрживог развоја	Л	Л	Л	Л

Табела 17. Процена вероватноће утицаја планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја

Циљеви стратешке процене

А. Заштита и одрживо коришћење природних ресурса   Б. Заштита од буке   В. Смањење ризика од удеса и минимизација потенцијалног загађивања пољопривредног земљишта   Г. Смањење негативних утицаја нејонизујућег зрачења

планска решења	Циљеви стратешке процене			
	А	Б	В	Г
Изградња нове трансформаторске станице (ТС) 110/35 kV „Горњи Милановац 2“ планирана је у јужном делу градског насеља и треба да преузме напајање ТС 35/10 kV „Горњи Милановац 1“, „Горњи Милановац 3“ и „Таково“ у складу са принципима заштите животне средине	М	В	В	В
Изградња два једносистемска вода, по принципу “улаз – излаз”, напонског нивоа 110kV, на релацији од постојећег далековода ДВ 110 kV број 1183 ТС “Чачак 3” – ТС Горњи Милановац” до ТС 110/35 kV “Горњи Милановац 2”, дужине око 2x2 km у складу са принципима заштите животне средине	М	В	В	В
Израда техничке документације у складу са принципима заштите животне средине	М	В	М	В
Решавање имовинско правних односа				
Примена мера заштите животне средине у складу са основним принципима одрживог развоја	И	И	И	И

Кумулативни и синергетски ефекти

У складу са Законом о стратешкој процени утицаја (члан 15.) стратешка процена треба да обухвати и процену кумулативних и синергетских ефеката.

Значајни ефекти могу настати као резултат интеракције између бројних мањих утицаја постојећих објеката и активности и различитих планираних активности на подручју плана.

Кумулативни ефекти настају када појединачна планска решења немају значајан утицај, а неколико индивидуалних ефеката заједно могу да имају значајан ефекат.

Синергетски ефекти настају у интеракцији појединачних утицаја који производе укупни ефекат који је већи од простог збира појединачних утицаја.

У табели 19 на основу вредновања дефинисаног у Табели 18 извршена је анализа кумулативних и синергетских утицаја планских решења.

Табела 18. Вредновање карактеристика утицаја Плана

Врста утицаја	Вероватноћа утицаја	Природа утицаја	Интензитет активности у простору	Трајање (Временска димензија)	Просторна димензија
Позитиван (+) Негативан (-) Неутралан (Н)	Известан (И) Могућ (М) Није могућ(НМ)	Кумулативан (К) Кумулативан синергијски (КС) Синергијски (СИ) Појединачан -спорадичан (ПС)	Јак позитиван (ЈП) Позитиван (П) Мањи негативан (МН) Негативан (НГ)	Краткорочан (Кр) Средњорочан (Ср) Дугорочан (Др)	Локални (Л) Регионални (Рег) Национални (Нац)

Табела 19. Идентификација могућих кумулативних и синергијских ефеката

Циљеви стратешке процене

<p>А. Заштита и одрживо коришћење природних ресурса   Б. Заштита од буке   В. Смањење ризика од удеса и минимизација потенцијалног загађивања пољопривредног земљишта   Г. Смањење негативних утицаја нејонизујућег зрачења</p>
--

Планска решења	Циљеви стратешке процене											
	А			Б			В			Г		
Изградња нове трансформаторске станице (ТС) 110/35 kV „Горњи Милановац 2“ планирана је у јужном делу градског насеља и треба да преузме напајање ТС 35/10 kV „Горњи Милановац 1“, „Горњи Милановац 3“ и „Таково“ у складу са принципима заштите животне средине	Н	М	К	Н	М	КС	Н	М	К	Н	М	К
	Мн	Др	Л	П	Др	Л	Мн	Кр	Л	Мн	Др	Л
Изградња два једносистемска вода, по принципу “улаз – излаз”, напонског нивоа 110kV, на релацији од постојећег далековода ДВ 110 kV број 1183 ТС “Чачак 3” – ТС Горњи Милановац” до ТС 110/35 kV “Горњи Милановац 2”, дужине око 2x2 km у складу са принципима заштите животне средине	Н	М	К	Н	М	КС	Н	М	К	Н	М	К
	Мн	Др	Л	П	Др	Л	Мн	Кр	Л	Мн	Др	Л
Израда техничке документације у складу са принципима заштите животне средине	П	И	КС	П	И	КС	П	И	КС	П	И	КС
	П	Др	Л	П	Др	Л	П	Др	Л	П	Др	Л
Решавање имовинско правних односа												
Примена мера заштите животне средине у складу са основним принципима одрживог развоја	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС
	ЈП	Др	Л	ЈП	Др	Л	ЈП	Др	Л	ЈП	Др	Л

4. ОПИС МЕРА ЗА СПРЕЧАВАЊЕ И ОГРАНИЧАВАЊЕ НЕГАТИВНИХ, ОДНОСНО УВЕЋАЊЕ ПОЗИТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Далековод, као електроенергетски објекат, у току експлоатације нема негативне утицаје на животну средину у смислу емисије загађујућих материја у ваздух, воду и земљиште.

Приликом пројектовања и изградње далековода примењују се све мере за смањење утицаја далековода на животну средину. Локације стубних места се одређују тако да најмање ометају затечене функције у простору или да се уклопе у постојећу инфраструктуру, а сигурносне удаљености и висине далековода од објеката су према важећим прописима. Механички фактори сигурности елемената далековода су увек већи од прописаних.

Превентивне мере заштите животне средине од наведених утицаја далековода ће се постићи одржавањем прописаних сигурносних висина и удаљености у заштитном појасу далековода, што ће смањити ризик од акцидентата.

Надземни водови емитују нејонизујуће зрачење, па се још у фази пројектовања прорачунима доказује да ће вредности електричног и магнетног поља бити мање од дозвољених, у складу са Правилником о границама излагања нејонизујућим зрачењима (Сл. Гласник РС, бр. 104/2009).

Далеководи напонског нивоа 110 kV су објекти који подлежу процени утицаја на животну средину, у складу са Законом о заштити животне средине (Сл. Гласник РС бр. 135/04 и 36/09) и сетом подзаконских аката који уређују ову област. У оквиру процедуре пред Министарством заштите животне средине може се захтевати израда Студије о процени утицаја на животну средину.

Такође, након изградње далековода, врши се прво испитивање, односно мерење нивоа електромагнетног поља у околини извора, у складу са Законом о заштити од нејонизујућих зрачења (Службени гласник РС, број 36/09), односно Правилником о границама излагања нејонизијућим зрачењима (Службени гласник РС, број 104/09).

Корона је ефекат који код далековода врло високих напона због велике вредности електричног поља и пробоја ваздуха на површини проводника доводи до појаве буке у околини слично пуцкетању или зујању. За далековооде напонског нивоа који је мањи од 345 kV ниво буке услед короне је занемарљив.

Ризик опасности од напона корака и додира је практично занемарљив јер се врши ефикасно уземљење стубова са обликовањем потенцијала, а сам далековод припада мрежи са ефикасно уземљеном неутралном тачком и опремљен је заштитом за брзо аутоматско искључење.

На предметном далеководу постоји веома мала вероватноћа за појаву акцидентата.

Најтежи акцидент је рушење стуба и кидање проводника под напоном, што може проузроковати екстремно велико оптерећење од ветра, наслага леда и снега и евентуално удар возила у стуб.

4.1. МЕРЕ СПРЕЧАВАЊА И ОГРАНИЧАВАЊА НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА ТОКОМ ПРОЈЕКТОВАЊА

Умањивање ризика угрожавања птица далеководом у погону може се постићи одговарајућим избором локација стубова у односу на постојеће природне услове дуж планираног коридора далековода, углавном топографијом, вегетацијом / површинама под шумом, итд. Топографски објекти могу утицати на уочавање енергетских водова у одређеним ситуацијама и ово се може користити као предност у фази детаљног планирања трасе далековода..

4.2. МЕРЕ ЗА СПРЕЧАВАЊЕ И ОГРАНИЧАВАЊЕ НЕГАТИВНИЦ УТИЦАЈА ТОКОМ ИЗГРАДЊЕ

4.2.1. Опште мере током изградње

Опште мере су оне мере које се морају применити на свим местима извођења радова дуж читаве дужине коридора далековода током читавог периода градње, ради умањења утицаја на биодиверзитет.

Оне укључују:

- Коришћење постојећих приступних путева, колико год је могуће, и смањење изградње нових приступних путева. Где год је могуће, нове приступне путеве радити на подручјима ниске еколошке осетљивости. Одмах након што се заврши изградња, обновити привремене стазе коришћене за изградњу.
- Забранили употребу ватре из било ког разлога осим уз одобрење локалних надлежних установа. Уколико је употреба ватре дозвољена на било ком месту, обезбедити да је све време доступна адекватна противпожарна опрема.
- Одредити подручја за пушење радницима током градње у шумама или у сушним периодима.

4.2.2. Мере за минимизацију негативних утицаја на заштићена подручја

Предметно подручје се не налази унутар заштићеног подручја, за које је спроведен или покренут поступак заштите, не налази се у оквиру утврђених еколошки значајних подручја и еколошких коридора од међународног значаја еколошке мреже Републике Србије, нити у простору евидентираног природног добра.

Прописани су следећи услови заштите природе:

- 1) Ширину инфраструктурног коридора, уређење простора у границама Плана, техничко решење паралелног вођења и начина укрштања водова и грађење у појасу инфраструктурног коридора планирати у складу важећим планским документима ширег подручја и по хијерархији вишег реда, као и прописима и стандардима за изградњу далековода.
- 2) Планским решењима обезбедити заштиту јавног интереса и утврдити оптималне оквире за формирање и функционисање планираних садржаја у оквиру површина предвиђених за остале намене.
- 3) Приликом планирања намене површина, раздвојити функције, зоне и објекте који се међусобно угрожавају одређивањем неопходних заштитних растојања.
- 4) Предвидети максимално очување и заштиту високог зеленила и вреднијих примерака дендрофлоре (појединачна стабла).

- 5) Прибавити сагласност надлежних институција за извођење радова који изискују евентуалну сечу одраслих, вредних примерака дендрофлоре, како би се уклањање вегетације svelo на најмању могућу меру.
- 6) Уколико се због изградње уништи постојеће јавно зеленило, оно се мора надокнадити под посебним условима и на начин који одређује јединица локалне самоуправе.
- 7) Уколико се током планирања трасе далековода наиђе на активно гнездо пречника 50 cm и више са пологом или младунцима птица, као и потенцијалну колонију птица, неопходно је изоставити локацију из трасе далековода и обавестити Завод за заштиту природе Србије.
- 8) Постављање платформи за гнезђење птица на одређеним стубовима предвидети по потреби у постконструктивном периоду, у сарадњи са Заводом за заштиту природе Србије, уз посебне услове заштите природе.
- 9) Предвидети да се у свим етапама извођења радова обезбеди следеће:
  - градилиште организовати на минималној површини потребној за његово функционисање, а манипулативне површине просторно ограничити;
  - максимално користити постојећу саобраћајну инфраструктуру за прилаз локацијама и избегавати уништавање вегетације.
- 10) Уколико се током радова наиђе на геолошко-палеонтолошке или минералошко-петролошке објекте, за које се претпоставља да имају својство природног добра, извођач радова је дужан да у року од осам дана обавести Министарство заштите животне средине, односно предузме све мере како се природно добро не би оштетило до доласка овлашћеног лица.
- 11) Утврдити мере санације свих деградираних површина које су настале након окончања радова на изградњи далековода.

4.2.3. Мере за спречавање и ограничавање негативних утицаја на заштићена културна добра

На предметном подручју нема културних добара, добара која уживају претходну заштиту, као ни археолошких локалитета.

Уколико се приликом земљаних радова, у оквиру Плана, наиђе на археолошки материјал инвеститор/извођач су у обавези да обуставе радове и обавесте Завод као територијално надлежну установу заштите. Уколико се утврди да наведена непокретност или покретни материјал има својство културног добра стручни тим Завода, као територијално надлежне установе, може привремено обуставити радове. У складу са природом добра, Завод може прописати меру континуираног надзора, уз ручни ископ или извођење заштитних археолошких ископавања.

Инвеститор/извођач су дужни да предузму мере заштите, како откривени археолошки материјал не би био уништен и оштећен.

Уколико се приликом радова наиђе на грађевинске остатке од интереса за Републику Србију, надлежни Завод ће у договору са Републичким заводом и надлежним Министарством културе и информисања, изградити мере техничке заштите откривених остатака.

Трошкове ископавања, праћења радова и конзервације откривеног материјала сноси инвеститор.

У току својих редовних активности надлежни Завод може извршити евидентирање нових добара која уживају претходну заштиту о чему ће обавестити надлежно одељење за урбанизам, а према важећим законским прописима из области културних добара.

4.2.4. Мере за заштиту од елементарних непогода и акцидентата

На планском подручју постоји вероватноћа појаве удесних ситуација и акцидентата. У свим фазама имплементације Плана обавезне су мере превенције, спречавања, отклањања узрока, контроле и заштите од удеса и удесних ситуација, у циљу заштите живота и здравља људи и животне средине

Потенцијалне удесне ситуације са вероватноћом јављања су:

- земљотрес;
- клизање земљишта;
- рушење стубова електроенергетске мреже;
- кидање проводника под напоном;
- олујни ветар, лед и снег;
- поплава;
- пожар;
- просипање нафтних деривата, уља и мазива, у току уређивања простора и изградње.

Општа заштита од удеса и удесних ситуација на подручју Плана спроводиће се у складу са важећом законском регулативом из предметне области (важећи законски прописи о ванредним ситуацијама и технички прописи меродавни за електроенергетску инфраструктуру и објекте).

Превентивне мере заштите од акцидентата обухватају: извођење далековода по планираној траси, успостављање и одржавање заштитног појаса, избор квалитетног техничког решења инсталације далековода, обезбеђење појачане електричне и механичке заштите проводника у случају приближавања и укрштања далековода са другим инсталацијама и објектима, коришћење опреме за ефикасно уземљење и брзо аутоматско искључење.

Земљотрес - Планско подручје припада зони 7-8°MCS скале (односно скале EMS-98). Заштита од земљотреса се спроводи кроз примену важећих сеизмичких прописа за изградњу нових објеката и кроз трасирање коридора инфраструктуре на одговарајућем растојању од објеката. Ради заштите од земљотреса, планирани објекти мора да буду реализовани и категорисани према прописима и техничким нормативима за изградњу објеката у сеизмичким подручјима.

Клизање земљишта - заштита од потенцијалних клизишта односи се на избегавање нестандартних интервенција у природној конфигурацији земљишта, посебно на већим нагибима, одржавање вегетације на нагнутим теренима и спречавање градње, као и на примењивање критеријума заштите од земљотреса.

Рушење стубова електроенергетске мреже под напоном – представља најтежи акцидент кога може изазвати клизање земљишта, олујни ветар, снег или лед и слично. Неопходно је техничком документацијом предвидети механичку сигурност елемената далековода у наведеним ситуацијама, обележавање далековода, избор погодних локација за стубове у односу на клизање терена.

Поплава - могућност појаве поплава постоји у свим алувионима на подручју Плана. Заштитне мере су изградња линијског инфраструктурног објекта у складу са важећим

прописима о водама и примена дозвољених биотехничких радова на санацији еродираних површина као и регулација водотока, уколико се то покаже неопходним.

Пожар - превентивна мера заштите од пожара је примена противпожарних мера у фази избора конкретних садржаја, намене површина и саобраћајних решења у складу са одредбама Закона о заштити од пожара.

Превентивне мере заштите далековода од пожара обухватају:

- извођење далековода по планираној траси;
- успостављање и одржавање заштитне зоне;
- избор квалитетног техничког решења инсталације далековода;
- обезбеђење појачане електричне и механичке заштите проводника у случају приближавања и укрштања далековода са другим инсталацијама и објектима;
- коришћење опреме за ефикасно уземљење и брзо аутоматско искључење.

Применом ових мера, остварени су основни, урбанистички услови за основну заштиту од пожара. У циљу испуњења грађевинско – техничких, технолошких и других услова, планирани објекти треба да се реализују према важећој законској регулативи из предметне области.

Просипање, процуривање нафтних деривата, уља и мазива - у току уређивања простора за стубна места, изградње објеката, пратећих садржаја и инфраструктуре, обавезно је одмах спровести мере одговора на удес, у складу са захтевом удесне ситуације:

- подручје Плана представља интегрални део Плана заштите од удеса градског насеља Горњи Милановац;
- у случају хаваријског изливања, просипања опасних и штетних материја, обавезна је хитна санација угрожене локације - одговор на удес, у складу са планом заштите од удеса.

4.2.5. Мере заштите животне средине и здравља становништва

Дефинисање мера заштите има за циљ обезбеђивање услова да се постојеће стање животне средине **очува**, у појединим сегментима и **унапреди**, а пре свега, да се **спречи** потенцијално негативно деловање.

Мере заштите имају за циљ да утицаје на животну средину у оквиру планског подручја сведу у оквиру граница прихватљивости, а са циљем спречавања угрожавања животне средине и здравља људи. Мере заштите омогућавају развој и спречавају конфликте на датом простору што је у функцији реализације циљева одрживог развоја.

Спровођење мера заштите животне средине утицаће на смањење ризика од загађивања и деградације животне средине, као и на подизање квалитета животне средине, што ће се одразити и на подизање свеукупног квалитета на подручју Плана.

У фази избора трасе и микролокација стубних места, као и приликом израде техничке документације планирају се и пројектују превентивне мере за спречавање или смањење штетног утицаја далековода на животну средину и за смањење ризика нежељених догађаја или акцидената.

Смањење ризика утицаја електричног и магнетног поља далековода на здравље људи и околину постиже се одржавањем прописаних (на угроженим местима и већих) сигурносних висина и удаљености у заштитној зони далековода и ширем простору. Смањење физичког ометања и физичког нарушавања предела што се решава студиозним избором трасе и брижљивим лоцирањем стубних локација. Обављање детаљних геолошких, геомеханичких и хидролошких испитивања и прегледом на основу којих се потврђују микролокације стубних места и утврђују услови за темељење стубова.

О могућем ограничавању визуелног нарушавања предела водити рачуна приликом избора трасе, постизањем повољног односа распона и висине стубова, коришћењем природних закљона и уклапањем са постојећим објектима (саобраћајнице, други надземни водови,...).

Спољашњи и унутрашњи пренапони се ограничавају одговарајућим електричним димензионисањем и дизајнирањем глава стубова према сигурносним размацима за утврђени изолациони ниво у зависности од прихватљивих ризика прескока прорачунатих по статистичким методама.

Ризик опасности од напона корака и додира је практично занемарљив.

Далековод се пројектује према климатским параметрима одабраним према искуству са постојећих водова на том подручју, теренским условима и подацима ХМ Завода Србије. За случај акцидента, у складу са селективним приступом пројектовању предвиђа се повећана механичка сигурност елемената далековода у предвиђеним ситуацијама, смањено искоришћење средњих и гравитационих распона, ограничавање дужина затезних поља, обележавање далековода тамо где постоји опасност од удара летелица, избором погодних локација стубова у односу на саобраћајнице, итд. Посебну пажњу треба посветити укрштању трасе далековода са осталом инфраструктуром (путевима, железницом, инфраструктурним објектима) те другим значајним постојећим, али и планираним објектима.

На делу трасе која пролази кроз осетљива подручја тј у овом случају грађевинско подручје насеља потребно је применити све познате методе и поступке који ће минимизирати утицај далековода на природни амбијент („уклапање у амбијент“ применом одговарајућих премаза - боја за стубове, обликом и висином стуба, смањењем броја приступних путева, вођење два далековода на заједничким стубовима, и слично).

Пољопривредне површине које се налазе испод саме трасе далековода могу се користити само кроз одређене видове пољопривредне производње, док се не могу користити за подизање воћњака, посебно воћних врста са високо растућим родним стаблима, као ни за подизање привремених или трајних инфраструктурних објеката у пољопривреди.

Мере за заштиту становништва од дугорочне изложености електричним и магнетним пољима морају бити део процеса планирања пројекта, укључујући и одговарајуће позиционирање далеководних стубова у односу на насељене области и образовање сигурносних тампон зона када је то потребно.

За сва стубна места која се буду лоцирала на пољопривредним површинама које се интензивно користе или ће се искоришћавати уз примену пољопривредне механизације већих габарита (трактори са прикључцима, комбајни и сл.) било би добро из сигурносних разлога предвидети нешто шири заштитни појас.

Потребно је на одговарајући начин организовати градилишта - базе за допрему алата, материјала, опреме, људства и сл., те за дистрибуцију наведеног до појединих локација односно стубних места дуж трасе далековода.

Конкретни грађевински захвати, у смислу ископа, бетонирања, монтаже конструкције, израде прилазних путева и сл., изводе се на терену који је, зависно о дужини далековода и смештају базе, на већој или мањој удаљености у односу на исту. Споменути радови везани су уз локације будућих стубних места и зависе о распореду стубова те се проводе на одговарајућем броју локација дуж трасе далековода. Транспорт конструкције стубова, електромонтажне опреме, алата и свог осталог потребног материјала предвиђено је изводити одговарајућим превозним средствима до самог градилишта - стубних места на траси далековода, односно кабловских ровова. Потребно је водити рачуна да се у што је могуће већој мери користе постојећи прилазни путеви, и у што је могуће мањој мери узурпира и девастира постојеће обрадиво земљиште.

Након изградње предметног далековода потребно је уредити трасу, одстранити отпадни материјал и сувишни ископ на локације предвиђене за депоновање таквог материјала, поправити евентуално оштећене путеве, расформирати градилиште и уредити околни терен. Терен који је био заузет за време градње потребно је довести у стање затечено пре изградње.

Потребно је терен око стубних места довести у првобитно стање (стубна места изграђена на обрадивом или плодном тлу, по изградњи стубног места биће потребно извршити уређење комплетно оштећеног дела парцеле на начин да се земљиште депоновано управо с те локације поново насипа на делу терена који је кориштен за изградњу стуба).Обавеза инвеститора је да након изградње енергетског објекта на копну спроведе геодетско снимање изведеног објекта, изради елаборат изведеног стања и преда на катастар где се води евиденција енергетских објеката - „катастар водова“, како би се спречиле могуће колизије истих са планираним објектима и активностима на неком подручју.

IV СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОЦЕНА УТИЦАЈА НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА

1. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА

У складу са прописима о планирању и изградњи, овај План представља плански основ за издавање одговарајућих аката, у складу са законом и за утврђивање јавног интереса.

За изградњу друге врсте објеката, примењиваће се правила уређења и грађења из Просторног плана општине Горњи Милановац („Службени гласник општине Горњи Милановац“ број 5/12) и Плана генералне регулације за насељено место Горњи Милановац “Горњи Милановац 2015.” (“Службени гласник општине Горњи Милановац”, број 18/13), уз поштовање правила прописаних овим Планом.

2. ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОЈЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

За све активности предвиђене Планом односно пројектно техничку документацију чија израда следи након усвајања плана, а у складу са Законом о процени утицаја на животну средину, Уредбом о одређивању активности чије обављање утиче на животну средину („Службени гласник РС“, број 109/09) и одредбама Уредбе о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/08) инвеститори су дужни да се обрате надлежном органу. Надлежни орган ће одлучити о потреби израде Студије о процени утицаја на животну средину, односно донети решење о потреби изради или ослобађању од израде студије.

Поступак процене утицаја треба спровести по фазама у поступку процене утицаја како је то прописано поменутиим Законом. Начелни садржај студије о Процени утицаја на животну средину прописан је чланом 17. поменутог Закона а егзактан обим и садржај студије се одређује одговарајућим решењем од стране надлежног органа.

V ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Успостављање система мониторинга један је од приоритетних задатака како би се све предложене мере заштите животне средине Плана могле успешно имплементирати у планском периоду. У складу са чл. 17. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, програм праћења стања животне средине у току спровођења плана садржи нарочито:

- опис циљева плана и програма;
- индикаторе за праћење стања животне средине;
- права и обавезе надлежних органа;
- поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја;
- друге елементе у зависности од врсте и обима плана.

Према Закону о заштити животне средине, Република, односно јединица локалне самоуправе, у оквиру своје надлежности утврђене Законом, обезбеђује континуалну контролу и праћење стања животне средине у складу са овим и посебним законима. Према члану 69. наведеног Закона, циљеви Програма праћења стања животне средине су:

- обезбеђење мониторинга;
- дефинисање садржине и начина вршења мониторинга;
- одређивање овлашћених организација за обављање мониторинга;
- дефинисање мониторинга загађивача;
- успостављање информационог система и дефинисање начина достављања података у циљу вођења интегралног катастра загађивача;
- увођење обавезе извештавања о стању животне средине према прописаном садржају извештаја о стању животне средине.

Циљеви израде Плана су:

- утврђивање правила уређења и грађења за изградњу два једносистемска вода (далековод), у циљу веће сигурности електроснабдевања предметног подручја и могућности дугорочног обезбеђења пораста потрошње на конзумном подручју;
- усаглашавање трасе далековода са саобраћајном инфраструктуром, постојећим водотоковима и инфраструктурним објектима и инсталацијама, уз примену техничких мера које обезбеђују заштиту непосредног окружења;
- адекватна заштита животне средине, природних и културних добара, у складу са принципима одрживог развоја.

Предлог индикатора за праћење стања животне средине

Мониторинг стања животне средине се врши систематским мерењем, испитивањем и оцењивањем индикатора стања и загађења животне средине, које обухвата праћење природних фактора, односно промене стања и карактеристика животне средине.

Имајући у виду дефинисане посебне циљеве, врши се избор одговарајућих индикатора у изради стратешке процене, на основу којих се врши оцењивање планских решења, са становишта могућих негативних утицаја на животну средину, и предлог минимизације или елиминације и утврђивање неповољних утицаја.

На основу Правилника о националној листи индикатора заштите животне средине, као што је већ речено у претходним поглављима, дефинисани индикатори за подручје Просторног плана су:

- * диверзитет врста;
- * промене начина коришћења земљишта (приказује трендове у пренамени земљишта);
- * извори нејонизујућег зрачења од посебног интереса;

Законски оквир

Систем праћења стања животне средине успостављен је следећим правним актима:

- Законом о заштити животне средине („Службени гласник РС” бр. 135/04, 36/09, 72/09, 43/11-УС, 14/16, 76/18 и 95/18);
- Законом о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 10/13 и 26/21-др. закон);
- Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС”, бр. 11/10, 75/10 и 63/13)
- Уредба о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из постројења за сагоревање („Службени гласник РС” бр. 6/16 и 67/21);
- Уредбом о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоревање („Службени гласник РС“, бр. 111/15 и 83/21);
- Законом о водама („Службени гласник РС“, бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18-др. закон);
- Законом о водама („Службени гласник РС“, бр. 46/91, 53/93, 53/93-др. закон, 67/93-др. закон, 48/94-др. закон, 54/96, 101/05-др. закон, престао да важи осим одредаба чл. 81. до 96.);
- Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 24/14);
- Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, бр. 67/11, 48/12 и 1/16);
- Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 50/12)
- Законом о заштити земљишта („Службени гласник РС”, број 112/15);
- Уредбом о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Службени гласник РС“, бр. 30/18 и 64/19);
- Законом о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 96/21);
- Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 75/10).
- Правилником о параметрима еколошког и хемијског статуса површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода („Службени гласник РС“, број 74/11);
- Правилником о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима („Службени гласник РС”, број 33/16);
- Правилником о обрасцу документа о кретању отпада и упутству за његово попуњавање („Службени гласник РС”, број 114/13)
- Правилником о обрасцу Документа о кретању опасног отпада, обрасцу претходног обавештења, начину њиховог достављања и упутству за њихово попуњавање („Службени гласник РС”, број 17/17) и др.

Права и обавезе надлежних органа

- Права и обавезе надлежних органа, у вези праћења стања животне средине, информационом систему, извештајима о стању животне средине и информисању и учешћу јавности, произилазе из одредаба Закона о заштити животне средине, и то су: Влада доноси програм мониторинга за период од две године.

- Јединица локалне самоуправе доноси програм мониторинга, на својој територији, који мора бити у складу са програмом Владе; Република, и јединица локалне самоуправе обезбеђују финансијска средства за обављање мониторинга.
- Влада утврђује критеријуме за одређивање броја и распореда мерних места, мрежу мерних места, обим и учесталост мерења, класификацију појава које се прате, методологију рада и индикаторе загађења животне средине и њиховог праћења, рокове и начин достављања података.
- Министар прописује ближе услове, које мора да испуњава овлашћена организација (за вршење мониторинга), те одређује овлашћену организацију, по претходно прибављеној сагласности министра надлежног за одређену област.
- Влада утврђује врсте емисије и других појава које су предмет мониторинга загађивача, методологију мерења, узимања узорака, начин евидентирања, рокове достављања и чувања података.
- Државни органи, односно организације, органи јединице локалне самоуправе, овлашћене организације и загађивачи дужни су да податке из мониторинга достављају Агенцији за заштиту животне средине на прописан начин; Агенција за заштиту животне средине води информациони систем; Влада ближе прописује садржину и начин вођења информационог система, методологију, структуру, заједничке основе, категорије и нивое сакупљања података, као и садржину информација о којима се редовно и обавезно обавештава јавност; Агенција за заштиту животне средине води интегрални катастар загађивача; Министар прописује методологију за израду интегралног катастра загађивача, као и врсту, начине, класификацију и рокове достављања података.
- Влада једанпут годишње подноси Народној скупштини извештај о стању животне средине у Републици Србији.
- Агенција за заштиту животне средине израђује извештај о стању животне средине, на основу прикупљених података и информација, најкасније до 31. маја текуће године за претходну годину.
- Надлежни орган јединице локалне самоуправе дужан је да Агенцији за заштиту животне средине тромесечно доставља податке за израду извештаја о стању животне средине и то за прво, друго и треће тромесечје најкасније у року од два месеца по истеку тромесечја, а за последње тромесечје до 31. Јануара.
- Извештаји о стању животне средине објављују се у службеним гласилима Републике Србије и јединице локалне самоуправе.
- Државни органи, органи јединице локалне самоуправе и овлашћене и друге организације дужни су да редовно, благовремено, потпуно и објективно, обавештавају јавност о стању животне средине, односно о појавама које се прате у оквиру мониторинга нивоа загађујуће материје и емисије, као и мерама упозорења или развоју загађења која могу представљати опасност за живот и здравље људи.
- Информације, које се односе на заштиту животне средине, надлежни орган доставља подносиоцу захтева у року од 30 дана од дана подношења захтева (60 дана уколико су обимне или би њихова припрема захтевала дужи временски период); Министар прописује висину трошкова достављања информација, у зависности од обима и природе информација.

VI ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА

1. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ

Општи методолошки принципи

Општи методолошки приступ изради стратешке процене утицаја на животну средину. Анализа методолошких приступа је корисна како би се могла направити потребна компаративна анализа примењене методологије, коришћене за потребе овог Извештаја са методолошким основама, које су прокламоване у склопу опште законске регулативе која регулише ову проблематику, пре свега Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Основни циљ се састоји пре свега у покушају да се општа методологија прилагоди специфичностима анализираних Плана.

Стратешка процена утицаја, у релативном смислу представља дисциплину новијег датума, резултат је развоја процене утицаја на животну средину, које интегришу еколошке, друштвено-економске и кумулативне утицаје, тако што:

- укључује одрживост на самом извору еколошких проблема у планској фази, тако да се санација последица редукује;
- омогућује да се утврди потреба и оправданост са аспекта заштите животне средине, пре свега, иницијатива и инвестиционих подухвата;
- обрађује питања од ширег значаја;
- утврђује контекст и поставља смернице за хијерархијски оквир даљих процене утицаја планова, односно пројеката на животну средину.

Фазе израде Стратешке процене утицаја на животну средину су:

- одлучивање о изради стратешке процене утицаја на животну средину, односно израда одлуке о изради стратешке процене утицаја на животну средину као саставног дела одлуке о изради планског документа;
- одређивање садржаја стратешке процене утицаја на животну средину, односно израда одговарајућег програмског основа за израду стратешке процене утицаја на животну средину (тзв. „scoring report“) у оквиру програма за израду плана;
- израда Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину - саставни део Просторног плана.

Општи методолошки поступак, који се користи приликом израде стратешке процене и припреме Извештаја о стратешкој процени, састоји се из неколико општих фаза, и то:

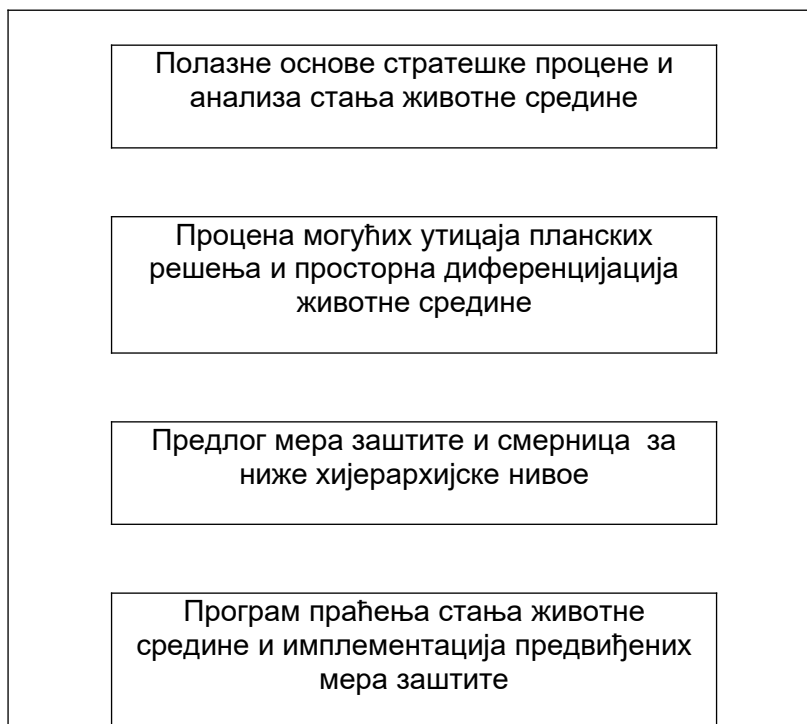
Методолошки основ за израду Стратешке процене утицаја, у ужем смислу, представљају методе научног истраживања (анализа и синтеза, компаративни метод, индукција и дедукција, статистички метод, картографски метод и др.) односно примењене методе праћења стања објеката, односно појава и процеса у простору, од извора загађења, притисака, стања и одговора (планског решења).

Истовремено са применом метода научног истраживања, коришћена су страна и домаћа искуства и упутства за примену „Стратешке директиве“, пре свега искуства из Европске Уније. Посебно су значајне методе из „Практичног упутства за примену ЕУ Директиве 2001/42/ЕС на урбанистичке и просторне планове“.

Анализирајући поступак израде Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину, може се закључити да се он састоји, условно говорећи, из четири фазе:

- полазне основе, анализа и оцена стања (намене простора у обухвату Плана и елемената животне средине);
- процена могућих утицаја на животну средину;
- мере заштите животне средине;
- програм праћења стања животне средине.

Не улазећи у детаљније елаборирање појединих фаза, потребно је нагласити да свака фаза има своје специфичности и никако се не сме запоставити у поступку интегралног планирања животне средине.

Полазне основе стратешке процене обухватају дефинисање предмета, као и просторног обухвата студије, циљева и метода рада, правног, планског и документационог основа.

Анализа и оцена стања је аналитичка фаза, која се ради на основу резултата мерења елемената животне средине на терену односно стручних, научних и других литературних података о стању животне средине на датом подручју.

Након анализе и оцене стања, другу фазу представља процена могућих утицаја, које одређене активности и објекти могу имати на животну средину. Процена могућих утицаја на животну средину се врши на основу квантификације појединих елемената животне средине, научних сазнања и процена угрожености повредивих ресурса у околини планираних садржаја и процене еколошког ризика. Према критеријумима и оцени постојећег стања животне средине, а имајући у виду природне услове и изграђене структуре на подручју за које се план доноси, издвајају се најзначајнији утицаји на животну средину, који могу неповољно утицати на непосредно окружење.

У трећој фази, имајући у виду све напред наведено, прописују се одговарајуће мере заштите животне средине у циљу смањења негативних утицаја и унапређења животне средине. У овој фази дефинишу се смернице за ниже хијерархијске нивое планирања животне средине, односно израда Стратешке процене утицаја и Процена утицаја пројеката на животну средину (Студије процене утицаја на животну средину).

На крају, следи фаза у којој се дефинише програм праћења стања животне средине у току спровођења Плана, које обухватају предлог индикатора за праћење стања животне средине и по потреби успостављање нових мерних тачака. Такође, веома је важно пратити и ефикасност спровођења прописаних мера заштите, односно да ли дефинисане мере заштите дају одговарајуће резултате.

Примењени метод рада се заснива на континуираном поступку усаглашавања процеса планирања са процесом идентификације проблема, предлога решења за спречавање и ублажавање, односно предлога мера заштите животне средине у свим фазама израде и спровођења планског документа.

Тешкоће у изради Стратешке процене утицаја

У току израде Стратешке процене, поред недостатака одговарајућих смерница и упутстава, обрађивач се сусрео и са проблемом веома скромног информационог система о животној средини, као и са непостојањем Програма праћења стања параметара животне средине, на основу система показатеља-индикатора за оцену и праћење стања животне средине на подручју у обухвату Плана. Такође, за предметно подручје није формиран локални регистар извора загађивања. Информациона основа која је коришћена за Стратешку процену, највећим делом је преузета из достављене документације за потребе израде Плана.

Основну тешкоћу у спровођењу стратешке процене и изради Извештаја о стратешкој процени представљао је недостатак званичне, детаљно прописане јединствене методологије, на нивоу Правилника. Имајући у виду да је Закон о планирању и изградњи имао неколико измена и допуна од 2009. године када је донет, у односу на Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину (који уређује израду стратешких процена, поред осталих и за просторне планове, на животну средину), а који је имао једну измену и допуну 2010. године (прва верзија закона је донета 2004. године), уочљива је неразвијеност методологије израде стратешких процена, паралелно са методологијом израде просторних планова, што се одражавана квалитет стратешких процена које прате процедуру израде и доношења планске документације.

При оцени планских решења уочен је проблем у практичној примени индикатора, имајући у виду да за планско подручје нису доступни систематизовани подаци и да нису вршења мерења одређених параметара животне средине, те да није утврђено нулто стање животне средине простора који је у обухвату овог Плана и да на предметном простору и у ширем окружењу не постоји континуитет у мониторингу животне средине.

Током израде Извештаја о стратешкој процени Плана услед специфичности плана и карактеристика постојећег стања животне средине на планском подручју, садржај предметног Извештаја је у одређеној мери модификован, прилагођен основним карактеристикама Просторног плана и обухвата процењивање стратешки значајних утицаја за развој посматраног подручја. Тако, у предметном извештају нису интерпретиране мере заштите ваздуха и воде, с обзиром да се ради о инфраструктурном коридору далековода, као и детаљни утицаји на климатске карактеристике, становништво, мрежа насеља, изградња инфраструктуре, итд.

VII ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА

Стратешка процена утицаја, интегрисана је као процес у све фазе израде Плана чиме је било омогућено интегрисање циљева и принципа одрживог развоја у све фазе израде његове израде (од почетних циљева, преко дефинисања стратешких опредељења и утврђивања планских решења).

Веома важан сегмент самог процеса одлучивања у току израде Извештаја о стратешкој процени, сходно члану 18. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, омогућено је учешће заинтересованих органа и организација према којем орган надлежан за припрему плана доставља органу надлежном за заштиту животне средине, заинтересованим органима и организацијама на мишљење извештај о стратешкој процени.

Заинтересовани органи и организације дужни су да доставе мишљење у року од 30 дана од дана пријема захтева.

Такође, чланом 19. дефинисано је да је орган надлежан за припрему плана и програма обавезан да обезбеди учешће јавности у разматрању извештаја о стратешкој процени.

Јавни увид и јавна расправа за Извештај организује се по правилу у оквиру излагања плана на јавни увид и одржавања јавне расправе у складу са Законом којим се уређује поступак доношења плана.

1. ПРИКАЗ РАЗЛОГА ЗА ИЗБОР ОДГОВАРАЈУЋИХ ПЛАНСКИХ РЕШЕЊА ТОКОМ РАЗМАТРАЊА ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА И ПРИКАЗ НАЧИНА НА КОЈИ СУ ПЛАНСКА РЕШЕЊА УСКЛАЂЕНА СА ЗАШТИТОМ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Одговарајућа планска решења у смислу избора варијантног решења које ће имати позитиван утицај на даљи просторни развој посматраног подручја, припадају Варијантном решењу број 2., односно подразумевају спровођење сценарија одрживог просторног развоја, које се заснива на начелима дефинисаним у законској регулативи из области просторног планирања и заштите животне средине приликом изградње овог инфраструктурног коридора.

Чланом 3. Закона о планирању и изградњи дефинисано је да се „Уређење и коришћење простора заснива се на начелима:

- 1) одрживог развоја кроз интегрални приступ у планирању;
- 2) равномерног територијалног развоја;
- 3) рационалног коришћења земљишта подстицањем мера урбане и руралне обнове и реконструкције;
- 4) рационалног и одрживог коришћења необновљивих ресурса и оптималног коришћења обновљивих ресурса;
- 5) заштите и одрживог коришћења природних добара и непокретних културних добара;
- 6) превенције техничко-технолошких несрећа, заштите од пожара и експлозија, заштите од природних непогода, отклањања узрока који изазивају климатске промене;
- 7) планирања и уређења простора за потребе одбране земље;
- 8) усаглашености са европским прописима и стандардима из области планирања и уређења простора;
- 9) унапређења и коришћење информационих технологија које доприносе бољој ефикасности и економичности рада јавне управе на пословима изградње;
- 10) учешћа јавности;

- 11) очувања обичаја и традиције;
- 12) очувања специфичности предела;
- 13) хоризонталне и вертикалне координације.

Уређење простора заснива се на хоризонталној и вертикалној координацији.

Хоризонтална координација подразумева повезивање са суседним територијама у току планирања ради решавања заједничких функција и интереса, као и повезивање и партиципацију свих учесника у просторном развоју јавног и цивилног сектора и грађана. Вертикална координација подразумева успостављање веза свих нивоа просторног и урбанистичког планирања и уређења простора, од националног ка регионалном и даље ка локалном нивоу.

Паралелно са тим, Закон о стратешкој процени утицаја, члан 4. дефинише 5 основних начела стратешке процене:

- 1) Начело одрживог развоја;
- 2) Начело интегралности;
- 3) Начело предострожности;
- 4) Начело хијерархије и координације;
- 5) Начело јавности.

Захтеви за заштитом животне средине уграђени су највећим делом и у планска решења иако је он сам по себи специфичан и разликује се у великој мери од других планова с обзиром да се ради о инфраструктурном коридору. Самим тим, и сама стратешка процена утицаја разликује се у великој мери од стратешких процена за заштићена природна добра, јединице локалне самоуправе итд.

VIII ЗАКЉУЧЦИ ДО КОЈИХ СЕ ДОШЛО ТОКОМ ИЗРАДЕ ИЗВЕШТАЈА О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ

Проблематика заштите животне средине у Плану разматрана је у оквиру планског документа али и у склопу Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину у мери у којој је то било могуће и потребно с обзиром да се ради о инфраструктурном систему који највећим делом своје трасе пролази кроз пољопривредно и делом грађевинско земљиште.

Примењена методологија је описана у претходном поглављу и сагласна је са претпоставкама које су дефинисане у оквиру Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, којим се дефинише садржина Извештаја о стратешкој процени утицаја.

Циљ израде Извештаја о стратешкој процени утицаја предметног плана на животну средину је сагледавање могућих значајних негативних утицаја планских решења на квалитет животне средине и прописивање одговарајућих мера за њихово смањење, односно довођење у прихватљиве оквире дефинисане законском регулативом.

Да би се постављени циљ могао остварити, потребно је било сагледати постојеће стање животне средине и Планом предвиђене активности.

Разматрање кључних ефеката планских решења Плана показује да пажљив избор трасе новог 100 kV далековода и ТС заједно са сагледавањем свеобухватног сета мера ублажавања, које када буду примењене, значајно смањују могуће ефекте далековода. Сматра се да су изградња и погон предметног далековода оправдани узимајући у обзир чињеницу да је утврђено да се могући негативни утицаји могу спречити или пак минимизирати. Пранирани далековод и ТС неће негативно утицати постојећи капацитет животне средине на планском подручју.

Резимирајући утицаје Плана на животну средину и елементе одрживог развоја може се констатовати да планска решења неће имати значајних негативних утицаја на животну средину. Појединачни спорадични негативни утицаји мањег обима су искључиво везани за сам коридор далековода и локалног су типа, те су Планом предвиђене просторно планске и техничке мере за њихову минимизацију, што је описано у претходним поглављима Стратешке процене утицаја.

IX ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Оцена Извештаја о стратешкој процени врши се на основу критеријума садржаних у Прилогу II Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 135/04 и 88/10).

На основу оцене Извештаја, орган надлежан за послове заштите животне средине даје сагласност на Извештај о стратешкој процени, у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Извештај о стратешкој процени саставни је део документационе основе плана, сходно члану 24. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину.